

ACOM

DE BOND VAN DEFENSIEPERSONEEL

nummer 4 - 2026

- Plaatsingsvolgorde burgerpersoneel aangepast: 'Belang Defensie prevaleert'
- Nieuwe RVU moet voldoen aan een door TNO getoetst kader
- Krijgsmacht krijgt opgefriste versie 'Handboek Humanitair Oorlogsrecht'

Journal

Lid worden, zijn en blijven... de voordelen van het lidmaatschap:

1. De ACOM behartigt uw belangen in de eerste plaats door via onderhandelingen met de werkgever goede arbeidsvoorwaarden te bewerkstelligen. Bovendien staan gespecialiseerde juristen klaar voor individuele belangenbehartiging en rechtshulp.
2. Post-actieve militairen kunnen rekenen op actieve belangenbehartiging door de ACOM inzake:
 - pensioenen,
 - sociale zekerheid en
 - ziektekosten.
3. Onze juristen zijn elke werkdag tussen 08.45 en 12.30 uur te bellen voor eerstelijns advies of het maken van een afspraak op ons secretariaat te Zeist.
4. Vertegenwoordigers van de CCOOP, de ambtenarencentrale waarbij de ACOM is aangesloten, zitten in het verantwoordingsorgaan van het ambtenarenpensioenfonds ABP. Zo oefent uw bond invloed uit op het beleid van het pensioenfonds.
5. Maar de ACOM helpt u ook bij het doen van uw belastingaangifte zodat u geen cent teveel betaalt aan de fiscus.
6. Voor advies en bijstand kunt u in uw regio aankloppen bij het regiobestuur. Indien gewenst komen wij daarvoor bij u thuis.
7. De ACOM organiseert ook 'seniorenbijeenkomsten' overal in het land.

Maar uw bond biedt u nog meer:

Voor wie, buiten zijn/haar schuld om, financieel in moeilijkheden is geraakt, reikt ACOM een vangnet aan in de vorm van het Fonds Maatschappelijke Bijstand.

Boot assurantie adviseurs werkt al bijna 40 jaar samen met de ACOM als dé specialist op het gebied van verzekeringen en andere financiële diensten. Of het nu gaat om uw legeringskamer, auto, woning of vakanties, wij bieden u een compleet servicepakket met zeer **scherpe premies** en **uitstekende voorwaarden**. Ook voor uw hypotheek en andere financiële zaken bent u bij Boot assurantie adviseurs aan het juiste adres!

ACOM-leden kunnen voor juridische bijstand terecht bij **de advocaten van Delissen Martens** in Den Haag. Al vele lange jaren staan wij ACOM-leden bij in militaire strafzaken, zaken op het gebied van het familierecht en erfrecht, in zaken van huurrecht, bouwrecht en burengeschillen. Bel gerust voor een gratis advies. Als verdere bijstand nodig is, dan hanteren wij gereduceerde tarieven. U bent ook welkom als u in aanmerking komt voor 'toevoeging' (pro deo). Contact: tel. 070-3115411, www.delissenmartens.nl

DFD is al 25 jaar de specialist op het gebied van verzekeringen die volledig zijn afgestemd op de risico's die u als militair loopt en waar uw thuisfront mee te maken kan krijgen. DFD spreekt de taal van militairen en is de schrijver van het boekje Wegwijzer bij Opkomst. DFD biedt u de zekerheid van: #Maatwerk verzekeringen en hypotheek. #Onafhankelijk advies bij u thuis, ook 's avonds en in het weekend. #Provisieloze verzekeringen. #Het DFD-abonnement biedt u financiële helderheid. #Eén aanspreekpunt, 24/7 bereikbaar. #Snelle en klantvriendelijke schadeafwikkeling. #Zekerheid en gemak, u en uw thuisfront hebben er geen omkijken naar.

Zorgzaam is opgericht door de Centrales van overheidspersoneel en de vakbonden voor Defensiepersoneel.

Zorgzaam is een privaatrechtelijke stichting zonder winstoogmerk. De doelstelling van Zorgzaam is het regelen van een goede, uitgebreide collectieve zorgverzekering met een optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Zorgzaam is er voor iedereen die een (arbeids)relatie heeft of heeft gehad met Defensie. Ook partners en gezinsleden en medewerkers van vakbonden voor Defensiepersoneel, NATRES en Home-Base Support kunnen een zorgverzekering bij Zorgzaam afsluiten.

Beëindiging lidmaatschap

Het lidmaatschap van de ACOM wordt aangegaan voor een periode van twaalf maanden, welke aanvangt op de dag van aanmelding als lid. Na deze periode kan het lidmaatschap worden opgezegd. De opzegtermijn is 3 maanden. De opzegging dient u schriftelijk of per e-mail (info@acom.nl) aan ons te zenden, met vermelding van naam, adres en militair registratienummer. Tevens graag de reden van opzegging vermelden. Na ontvangst van de opzegging ontvangt u van ons altijd een ontvangstbevestiging.

De situatie in het Midden-Oosten wordt steeds nijpender en gevaarlijker. Veel mensen die ik spreek hebben het alleen maar over de prijzen aan de pomp. Heel af en toe hoor je dan ook mensen over wat dat zal gaan doen met de inflatie. Eerdere prognoses (Najaarsraming 2025) van De Nederlandsche Bank (DNB) gingen uit van een inflatie die zou dalen van 3,0% in 2025 naar 2,4% in 2026 en 2,3% in 2027. Volgens diezelfde prognoses zou het BBP dalen naar 1,2% in 2026 en 1,1% in 2027. Voor mij waren dat al zeker geen cijfers om euforisch van te worden, maar het wordt er op deze wijze allemaal niet beter op.

De DNB gaf recentelijk al aan dat, indien de hoge olie- en gasprijzen in de loop van dit jaar weer dalen tot niveaus van voor de oorlog, het BBP dit jaar 0,3% lager zou uitkomen dan in de Najaarsraming werd geopperd en de inflatie 0,7% hoger. Let wel, als de olie- en gasprijzen in de loop van dit jaar weer dalen tot niveaus van voor de oorlog, en dan wordt er nog niet eens bij verteld wanneer die prijzen weer gedaald zouden moeten zijn.

Ik betwijfel óf en wannéér die prijzen weer zullen gaan dalen en tot welk niveau, - ik ben immers geen econoom en heb ook geen glazen bol. Wat volgens mij in ieder geval niet helpt is de attitude van een aantal wereldleiders, - met de Amerikaanse president voorop. 'Leuk' dat hij stelde dat Iran de prijs zou gaan betalen voor hetgeen zich zou gaan afspelen in het Midden-Oosten, - maar de gevoelspraktijk is toch echt anders. Ongeveer de hele wereld betaalt de prijs.

Wat ik nog vervelender vind is dat (o.a.) Rusland daarvan profiteert: het zal immers weer meer geld binnenkrijgen bij gestegen olieprijzen. Daarnaast verslapt de aandacht voor de agressieoorlog van Rusland tegen Oekraïne nu aller ogen gericht zijn op de oorlog in het Midden-Oosten. 'Leuk' dat Trump, juist op het moment dat ik dit voorwoord schrijf, weer stelt dat de oorlog (of is ook dit een "speciale operatie"?) *Epic Fury*, binnen enkele weken beëindigd zal zijn. Maar dan moet ik toch denken aan zijn opmerkingen dat hij de oorlog tussen Rusland en Oekraïne binnen een dag zou beëindigen.

Nu is inflatie iets anders dan salaris, en van procentjes kan men niet eten. En laten we nu net dit jaar weer een AVW-akkoord voor de sector Defensie hebben dat afloopt. Wat zal deze werkelijkheid dan doen met de beschikbare ruimte voor een nieuw arbeidsvoorwaardenakkoord? Voor Defensie is de bespottelijke nullijn die voor de meeste ambtenaren is afgekondigd dan wel niet van toepassing, maar bij een stijgende inflatie wordt het geld minder, dus een verbetering van de koopkracht zal in ieder geval in primaire loonontwikkeling, meer moeten zijn dan de inflatie.

En dan zijn we er uiteindelijk nog niet. Als we namelijk blijven doen wat we deden (de koopkracht behouden door de inflatie te compenseren), blijven we krijgen wat we hadden! Vooralsnog is dat een groot percentage aan vacatures, met name onder het beroepspersoneel, en dat terwijl de organisatie moet groeien. En wat mij betreft is groeien niet alleen *kwantitatief* maar vooral ook *kwalitatief*. Hoe we daar moeten komen zal de tijd ons leren. Ik hoop dat de sociale partners samen snel tot iets komen wat bij de achterbanraadplegingen tot groot enthousiasme gaat leiden, maar vooral dat we daar tijdig mee kunnen komen. Het huidige AVW-pakket loopt immers af op 31 augustus a.s. en de tijd dringt.

Daarnaast hebben we uiteraard in de sector Defensie nog heel veel andere zaken die tijd vergen zoals de procedure bij de Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst (AAC). De uitkomst van die procedure zou ook zomaar effect kunnen hebben op de verhoudingen en relaties tussen de sociale partners. En zoals ik telkens herhaal: deze AAC-procedure (hoorzitting op 9 april a.s.) kan alleen maar verliezers opleveren, ongeacht wie op welke punten door de AAC in het gelijk wordt gesteld. Defensie verliest, de bonden verliezen en dus verliest het personeel. Triest maar waar!

Jan Kropf

INHOUD

'Want de keuzes van vandaag bepalen onze veiligheid van morgen.' Defensie steekt ruim een miljard euro in de productie van fotonische chips.

Defensie committeert zich verder aan deelname kennis- en ontwikkelingsprogramma Collaborative Combat Aircraft (CCA).

■■■■ 3

'Voor hun onverschrokkenheid en doorzettingsvermogen'. International Four Freedoms Award voor Zelensky en de Oekraïense bevolking.

'Een zeer gewaardeerde collega uit duizenden' In memoriam Johan Pols, ACOM-beleidsmedewerker reservisten.

Disclaimer

De meningen en opvattingen vertolkt in interviews en columns in dit blad, zijn, met uitzondering van 'Uw voorzitter', niet per se de meningen en opvattingen van de ACOM de Bond van Defensiepersoneel.

@Jan_Kropf
@AcomCarib
@ACOM_Mil_Bond

ACOM de Bond van Defensiepersoneel

acom_mil_bond

Inleveren kopij ACOM Journaal

#05-26 16 april
#06-26 14 mei

Defensie steekt ruim een miljard euro in de productie van fotonische chips

De ministeries van Defensie en Economische Zaken investeren samen in de bouw van **Dutch Photonic Chip Pilot Line**. De proefproductielijn in Eindhoven, waarvoor op 9 maart jl. het startsein werd gegeven, betekent "goed nieuws voor onze veiligheid en onze economie", verzekerde minister van Defensie Dilan Yeşilgöz-Zegerius. EU-commissaris Henna Virkkunen¹ en minister Heleen Herbert van Economische Zaken en Klimaat deden de aftrap voor de bouw van de productielijn.

In de huidige snel veranderende wereld, verandert ook oorlogsvoering in rap tempo, zoals de oorlog in Oekraïne laat zien. Hybride oorlogsvoering, cyber, dronestechnologie voeren de boventoon. Het is dan ook van levensbelang om te investeren in nieuwe (wapen-)technologie.

"De technologie die hier wordt ontwikkeld helpt straks onze militairen. *Security is teamwork*. Van de militair in het veld tot de wetenschapper in het lab. Zo bouwen we aan een veilig en weerbaar Nederland. (-) Wij investeren in innovatie omdat onze veiligheid ervan afhangt", aldus de Defensie-minister op haar LinkedIn-account.²

Minister van Defensie Dilan Yeşilgöz-Zegerius en Tjark Tjin-A-Tsoi, ceo van TNO.

Militaire doeleinden

De eerste fabricagelijns ter wereld voor fotonische chips produceert straks chips die data-uitwisseling mogelijk maakt via licht (fotonen) in plaats van elektriciteit (elektronen). Met als gevolg een hogere transmissiesnelheid, grotere bandbreedte en minder tot geen warmteontwikkeling vergeleken

met 'normale' chips. Verstoring, *jamming* e.d., van communicatie door vijandige partijen is uitgesloten, waardoor de fotonische technologie bij uitstek geschikt is voor militaire doeleinden.

Het project is een publiek-private samenwerking tussen TNO, Technische Universiteit Eindhoven, PhotonDelta-European Integrated Photonics Ecosystem, SMART Photonics en de High Tech Campus Eindhoven.

Deelname en investering van Defensie in het Eindhovense fotonica project spoort perfect met de 'Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie' (04-04-2025)³

¹ Uitvoerend vicevoorzitter voor Technologische Soevereiniteit, Veiligheid en Democratie van de Europese Commissie.

² <https://tinyurl.com/3y6pem8r>

³ <https://tinyurl.com/mzvrzd2y>

Vastgesteld door de Commandant der Strijdkrachten

Opgefriste versie 'Handboek Humanitair Oorlogsrecht' voor 'de gehele krijgsmacht'

De vernieuwde editie van het Handboek Humanitair Oorlogsrecht¹ is uit. Op 20 maart jl. is de 'opgefriste' uitgave "vastgesteld voor de gehele krijgsmacht" door de Commandant der Strijdkrachten (CDS) generaal Onno Eichelsheim.

Het handboek omvat "meer dan 160 jaar oorlogsrecht" toe- en aangepast naar "de oorlog van vandaag: dus ook met aandacht voor het cyberdomein, space-domein en het verantwoord gebruik van (gedeeltelijk) autonome wapensystemen", licht de CDS toe. (Zie zijn Weblog Bericht 20-03-2026').

In Nederland schreef (toen nog kapitein) Jacobus Catharinus Cornelis den Beer Poortugael² in 1872 het eerste handboek oorlogsrecht. Hij zag het onze plicht om "elkander intijd van vrede zooveel mogelijk goed en in tijd van oorlog zoo weinig mogelijk kwaad te doen." Het boek kreeg zowel lof als

kritiek. Sommige critici noemden de schrijver naïef omdat oorlog en recht samenbrengen gelijkstond aan vereniging van vuur en water. Bijna anderhalve eeuw later zien veel mensen 'oorlog en recht' als de vruchteloze 'verzoening' van water en vuur, immers "als de wapens klinken, zwijgen de

wetten" volgens de Romeinse *homo universalis* Cicero.

Met name een organisatie met een geweldsmonopolie als de krijgsmacht, moet juist regels hebben. "Het oorlogsrecht," aldus CDS Eichelsheim, "beschermst ook de legitimiteit van ons optreden: dat geweld alleen wordt toegepast in de uiterste noodzaak, dat de regels alle betrokken partijen beschermen en dat we draagvlak blijven houden voor onze operaties vanuit onze samenleving en de internationale gemeenschap, zoals het in een rechtsstaat hoort. En juist militairen weten wat de

effecten zijn van geweld op onze tegenstanders en op burgers. En wat de effecten zijn op onszelf: de mogelijkheid van strafrechtelijke vervolging, risico om morele verwonding op te lopen."

"(-) De komende jaren zal dit handboek ons optreden belangrijke richtlijnen geven. Het zal ook met de tijd meebewegen en wordt aangepast als dat nodig is. (-) De krijgsmacht (beschermt) niet alleen de fysieke veiligheid van Nederlanders en NAVO-bondgenoten, maar ook wat ons leven zo waardevol maakt: vrijheid, rechtsorde, democratie. We leven volgens die waarden en we vechten volgens die waarden," aldus de Commandant der Strijdkrachten, luchtmachtgeneraal Onno Eichelsheim.

¹ Het handboek is bedoeld voor onder meer (militair) juristen, commandanten en militaire planners en zal worden gebruikt in de militaire opleidingen.

² <https://tinyurl.com/8n5wfvwk>

Samen bouwen aan de arbeidsvoorwaarden van morgen

Jullie inbreng telt!

De huidige arbeidsvoorwaarden bij Defensie lopen op 1 september van dit jaar af. Dat lijkt misschien nog ver weg, maar de voorbereidingen voor nieuwe onderhandelingen beginnen vaak al ruim van tevoren.

Met de komst van het nieuwe kabinet is de kans aanwezig dat Defensie snel mandaat krijgt om met de vakbonden te gaan onderhandelen over nieuwe arbeidsvoorwaarden die vanaf 1 september 2026 moeten gelden.

De ACOM vindt de inbreng van de leden van het essentieel belang. Samen bepalen we de koers. Stuur, als ACOM-lid je ideeën en suggesties naar de ACOM via AVW2026@acom.nl. Die dienen mede als basis voor onze inzet in de onderhandelingen.

Voorlichtingsbijeenkomsten

Om met u in gesprek te gaan, organiseren wij meerdere bijeenkomsten. Op dinsdag 7 april is er van 10.00-12.00 uur een bijeenkomst in de Witte Raaf op de marinebasis in Den Helder.

Bent u (nog) geen lid van de ACOM maar wilt u wel uw mening laten meewegen bij de AVW-onderhandelingen? Meld u dan aan als lid via www.acom.nl/lid.

Betaaldata 2026

Maand	Salaris Defensie	Pensioen ABP	AOW
April	24 april	23 april	23 april
Mei	22 mei	21 mei	21 mei

Mexicaanse Hond

Citeren wij de Amsterdamse dichter-toneelschrijver Gerbrand Adriaensz. Bredero: "Het kan verkeren!" Niets is een wet van Meden en Perzen. Neem de huidige Amerikaanse administratie 'Trump-(JD) Vance'.

Vorig jaar in zijn toespraak op de Veiligheidsconferentie in München, las JD de Europese (NAVO-)bondgenoten rauwelings de les. Een cultureel, moreel, militair failliete boedel die als een molenstein hangt om de nek van Uncle Sam en subiet moet worden afgeworpen. Zijn minister van Buitenlandse Zaken Marco Rubio Garcia meldde zich dit jaar in de Beierse hoofdstad om met verve van hetzelfde dik hout ruwe, lompe planken te zagen. Kortom: (West-)Europa is reddeloos verloren, cultureel en anderszins uitgeleverd en verkwaanseld door ongebreidelde massa-immigratie en meer zelfdestructieve zaken.

Maar dan begint de zelfbenoemde Ruler of the World, El Líder Máximo, een oorlog tegen ayatollah-Iran die, bijna kenmerkend Amerikaans (Vietnam, Irak, Afghanistan e.a.) niet zo voorspoedig verloopt als op voorhand werd aangenomen. Sterker, de ayatollahs, slaan, na aanvankelijke spectaculaire (persoonlijke) verliezen, spijkerhard terug met barrages raket- en drone-aanvallen op Amerikaanse bondgenoten in de regio. Het Iraanse arsenaal aan luchtwapensystemen lijkt schier onuitputtelijk. Ondanks zware Amerikaanse en Israëlische bombardementen blijken de Revolutionaire Garde en aanverwante legeronderdelen in staat om Israël zelf, de Golfregio en ommeland te raken daar waar het echt pijn doet.

En ze knippen de olieaanvoer naar het Westen, via de Straat van Hormuz, af door een effectieve blokkade. Leiden, of liever nog, MAGA-Trumpland, in last door ongekend hoge gas(oline)-prijzen aan de Amerikaanse pomp. En daarvoor had in het bijzonder ruraal MAGA-land, Koning Donnie toch niet gekroond?! Kortom die ayatollah-blokkade moest subiet worden gebroken en daarvoor werd de hulp ingeroepen van de NAVO-bondgenoten.

Maar die zaten niet te wachten op deelname aan een oorlog die de hunne niet is. "Het is niet onze oorlog", sprak de Britse premier Keir Starmer, die toch wel een 'staunch ally', een stoïcijnse onwrikbare bondgenoot van de VS mag worden genoemd. Turkije toonde zich evenmin happig. Spanje, onder de huidige links-socialistische premier toch al niet overlopend van warme solidariteitsgevoelens jegens het bondgenootschap, maar ook Portugal, verschansten zich achter een botweg 'Nee, niet onze besognes'. Aan benzine en gas geen gebrek overigens op het Iberisch schiereiland sinds de (multinationale) Spaanse energieonderneming Repsol weer naar believen kan boren, oppompen en raffineren in Venezuela. Wel een beetje ongemakkelijk dat het die verachtelijke gringos zijn die Maduro hebben afgezet en die hinderlijke Cubanen verjaagd, - maar och, als de olie, - en met name de oliedollars, maar blijft stromen.

"Those sad NATO-losers." Lafaards en dégénéérés. "Wij zullen dit niet vergeten", beloofde een briesende, pioenrood aangelopen ("apoplectic with rage") Daddy Donnie. "Zonder de VS is de NAVO een papieren tijger." Daddy-zegger Mark Rutte uit Brussel, was er als de kippen bij om begrip te tonen voor de "frustraties" van The Ruler of the World, met de NAVO-bondgenoten die niet verwikkeld willen raken in een oorlog met de ayatollahs. Overigens wekt Ruttus gedrag toenemende wrevelf en irritatie in Europa. Men citeert onder meer zijn "Keep on dreaming"-reactie op het streven naar minder Europese afhankelijkheid van Amerika. "Als we Rutte mogen geloven, blijven we voor altijd een vazal van de VS", sprak men korzellig in het Europelement.

En intussen: o, ironie! Met name de kennis van het vermaledijde Oekraïne en zijn verdoemde, ondankbare president, zou uitkomst bieden om die Iraanse barrages aan raketten en Shahed-drones effectief te bestrijden, - zeker voor (de Amerikaanse militaire bases in) de Golfstaten. Welkome (cyber-)technologische assistentie nu ook Irans bondgenoten, de Jemenitische Houthi's, zich in de oorlog hebben gemengd. Maar, hot diggity dog!, zijn de Amerikanen dan vergeten dat ze "meer over drones (weten) dan wie dan ook en de beste drones ter wereld hebben" snoefde His Majesty, over de eventualiteit dat de VS Oekraïense militaire hulp zouden invoeren. "Zelensky is de laatste persoon van wie de VS hulp nodig hebben", sprak The Donald minachtend in een telefonisch interview met Meet the Press van NBC-televisie (14-03-2026).

Maar och, The Dealmaker onderhandelt nu met Iran (dat stug beweert van niets te weten), dus er is geen Shahed-vuiltje aan de lucht, naar wij dachten! Voor de zekerheid toch het amfibische aanvalsschip USS Tripoli met een paar duizend mariniers en 'vlootjes' naar de oorlogsregio gedirigeerd. Mogelijk gaan er, meldt The Washington Post1, 'boats on the ground'. Pochend in een interview met de Financial Times (FT)2: "Om eerlijk te zijn, mijn voorkeur is hun olie en het exportknooppunt op het eiland Kharg te pakken." Maar "oliedomme lieden" in de VS proberen hem daarvan te weerhouden, klaagde El Líder: "Massieve domoren!"

Hoe nu? Is The Dealmaker dan toch zélf, en niet aartsvijand Volodymyr Zelensky, The Gambler met WW III?! Hoewel, een van zijn gehate, naar verluidt gemunt door een FT-columnist, bijnamen is 'TACO': Trump Always Chickens Out, - Trump krabbelt altijd terug!

¹ <https://tinyurl.com/3ww3adu8>

² <https://tinyurl.com/443wvzxk>

Defensie committeert zich verder aan deelname ontwikkelingsprogramma CCA

Nederland gaat 'vol op het orgel' wat betreft de deelname van Defensie aan het Amerikaanse kennis- en innovatieprogramma voor de Collaborative Combat Aircraft categorie (CCA). Daartoe wordt op 8 april een *Letter of Acceptance* (LoA) ondertekend, bericht de staatssecretaris van Defensie Derk Boswijk de Tweede Kamer¹.

Het CCA-programma van defensietechnologie ontwikkelde/fabrikant Lockheed Martin (Skunk Works), omvat de ontwikkeling en productie van geavanceerde onbemande 'luchtsystemen' (gevechtsdrones e.a.). Luchtwapensystemen² bestemd voor de Verenigde Staten en de bondgenoten.

Defensie maakte eerder al, met een *Letter of Intent*, duidelijk geïnteresseerd te zijn in deelname aan het CCA-programma. Het Amerikaanse programma is "significant verder gevorderd in de ontwikkeling van onbemande systemen dan de Europese programma's", licht de staatssecretaris toe in zijn brief aan de Kamer. De twee grote internationale samenwerkingsprogramma's in Europa bevinden zich nog in een beginstadium. Bovendien zijn ze nu voornamelijk gefocust op de volgende generatie bemande jachtvliegtuigen en bieden nu (nog) geen ruimte aan een kennis- en innovatie-

programma voor onbemande gevechtsvliegtuigen³. "Het CCA-programma biedt Defensie concrete kansen voor versnelde kennisopbouw van autonome systemen in Nederland en Europa. En het biedt de mogelijkheid tot integratie met de Nederlandse vijfde generatie jachtvliegtuigen, dat bij de Europese alternatieven niet mogelijk is", aldus de staatssecretaris van Defensie aan de Tweede Kamer.

Door de vervolgstap in de vorm van de LoA, krijgen Defensie en betrokken kennisinstellingen

TNO en NLR (Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum) als deelnemer aan het programma, kennis en toegang tot data over CCA. Met als (nagestreefd) gevolg kansen voor versnelde ontwikkeling en productie van autonome (gevechts)systemen in Nederland en Europa.

Defensie onderzoekt bovendien mogelijkheden om "de Nederlandse innovatieve industrie" te betrekken bij de toekomstige ontwikkeling van het CCA-programma.

"Met deelname aan dit kennis- en innovatieprogramma gaat Nederland geen verplichtingen aan voor de toekomst om Amerikaanse CCA aan te schaffen. Het benodigde budget voor deelname aan dit kennis- en innovatieprogramma valt binnen de bandbreedte van €50 tot €100 miljoen (M€50-100) en wordt betaald uit het bestaande materieelinvesteringbudget van Defensie", benadrukt staatssecretaris van Defensie Derk Boswijk in zijn brief aan de Tweede Kamer.

¹ <https://tinyurl.com/3fzfemhs>

² O.m. onbemande gevechtsvliegtuigen met een hoge mate van autonomie die kunnen samenwerken met bemande jachtvliegtuigen

³ Geïntegreerde onbemande luchtsystemen kunnen de effectiviteit van bemande gevechtsvliegtuigen zoals de F-35 aanzienlijk vergroten, door bijvoorbeeld extra sensorbereik, extra wapens etc. Productie gaat sneller en is goedkoper dan traditionele bemande gevechtsvliegtuigen.

DE ACOM ZOEKT: ADMINISTRATIEVE DUIZENDPOOT/OFFICEMANAGER

De Algemeen Christelijke Organisatie van Militairen (ACOM) is een vakbond, gericht op het behartigen van belangen (zowel collectief qua arbeidsvoorwaarden en rechtspositie als individueel) van haar leden. De ACOM bestaat uit een werkorganisatie van een kleine 20 medewerkers die overwegend op kantoor de werkzaamheden verrichten. Het lidmaatschap van de ACOM staat open voor militairen, burgerambtenaren en reservisten werkzaam bij Defensie: zowel in actieve dienst als postactief. In verband met toekomstig personeelsverloop hebben wij ten behoeve van onze werkorganisatie plaats voor een: **administratieve duizendpoot/officemanager**.

een zeer wisselend werkpakket (in overleg af te stemmen). Afhankelijk van opleidingsniveau, werk- en denkniveau, kennis en ervaring en het af te stemmen werkpakket, kan de functie variëren van administratief (en/of facilitair) medewerker tot officemanager en alles ertussen. Hierbij behoort uiteraard een passend salaris en de mogelijkheid tot het volgen van alle noodzakelijke opleidingen.

De volgende zaken zijn hiervoor in ieder geval van belang:

- De werkzaamheden worden in of vanuit kantoor verricht;
- In bezit van Rijbewijs B;
- Goede beheersing van de Nederlandse taal in woord en geschrift;
- Kennis van MS Office;

- Vermogen om zelfstandig te werken;
- Goede communicatieve vaardigheden en een proactieve houding;
- Creatief, flexibel en openstaand voor uitdagingen;
- Bij voorkeur affiniteit met Defensie;
- Een flexibele, klantvriendelijke instelling en gevoel voor bestuurlijke verhoudingen;
- In verband met het verkrijgen van toegang tot Defensielocaties zal bij indiensttreding een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) moeten worden overgelegd;
- Indien wordt gekomen tot een aanstelling als (meewerkend) officemanager komen daar de volgende elementen bij:
 - o Eventueel leidinggevende kwaliteiten zoals aansturen van andere medewerkers en een brug vormen tussen het Dagelijks bestuur en de medewerkers;
 - o Het vertalen van opdrachten naar operationele werkzaamheden;
 - o Zoeken naar verbeteringen voor de organisatie en onze leden binnen het werkpakket van de werkorganisatie;
 - o Begeleiden van projecten en

afspraken maken met externe leveranciers
Kennis van en/of ervaring met softwaresysteem AFAS is een pré maar geen must

Wij bieden:

- Goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden;
- Een dienstverband van 5 dagen in de week (voltijds 36 uur); deeltijd in overleg mogelijk;
- Een goed salaris waarvan de hoogte afhankelijk is van de opleiding en ervaring;
- Vergoeding van alle noodzakelijke opleidingen en trainingen die in werktijd gevolgd mogen worden.

Informatie en sollicitatie:

Informatie over de aan de functie verbonden werkzaamheden kan worden ingewonnen bij de heer Jan Kropf, algemeen voorzitter ACOM, telefoon 030-2020320, e-mail info@acom.nl.

Uw sollicitatie voorzien van curriculum vitae en motivatie voor het vakbondswerk kunt u richten aan de ACOM, Postbus 240, 3700 AE Zeist, ter attentie van de heer J.A. Kropf, algemeen voorzitter ACOM (indien gewenst mag dit ook via info@acom.nl).

Winnaars boekverloting AJ#03-26

'Militairen zijn ook mensen' van Paul Versteegh, oud-krijgsmachtaalmoezenier, 68 p., € 17,50, is uitgegeven bij Uitgeverij Boekscout, Soest, Utrecht.

De ACOM mocht maar liefst zeven exemplaren van dit boek verloten onder de leden.

De winnaars zijn:

- P.N.J. de Jong
- W.H.M. Stoffelen
- R.A.L. Bruggeman
- A.F.M. Hoogenboom
- H. van de Berg
- M.M.H.N. van der Zel
- W.F. Lijbers

'Wat blijft er over van recht en moraal als de macht het laatste woord heeft?'

"Wat blijft er over van recht en moraal als de macht het laatste woord heeft?" Deze vraag wordt gesteld in de podcastserie 'Het recht van de sterkste' van het radioprogramma OVT van de VPRO. Hierin wordt het gedachtegoed van een zestal denkers en wat wij van hen kunnen leren, besproken.

Momenteel staat de internationale rechtsorde onder druk en is er machtspolitiek. Lonneke Peperkamp, hoogleraar Militaire Ethiek en Leiderschap, stelt de vraag: "Ga je hierin mee of houd je de rechtsorde hoog?" De krijgsmacht is een uitvoerende organisatie en militaire ethiek is geen theorie voor een perfecte wereld. Maar wat als het politieke besluit fout is? Wat is dan de morele ruimte van militairen?

Zij bespreekt **Thucydides** die de strijd tussen het machtige Athene en het zwakkere Melos beschrijft. Hij spreekt van naïef idealisme bij Melos, maar ook van hun morele ruggengraat, en het morele verval van Athene. Hij stelt dat rechtvaardigheid alleen geldt als er een gelijke verdeling van macht is.

De les hier is een waarschuwing voor naïviteit dat de rechtsorde onaantastbaar is, maar alles overboord gooien is het andere uiterste. We moeten samenwerken, steviger zijn, maar niet onze gedeelde waarden opgeven.

Hugo de Groot bouwde een systeem voor universele regels van rechtvaardigheid dat niet alleen geframed kan worden in termen van 'het recht van de sterkste' en eigenbelang. Vanuit gedeelde waarden in de menselijke natuur formuleerde hij regels. 'Eigen belang' is hier zelfbehoud, dus ieder mens heeft het natuurrecht op zelfverdediging. 'Samenzijn' is een ander natuurrecht. Om rechten te handhaven is macht nodig, want er is geen wereldregering of scheidsrechter. Er zit spanning tussen recht en macht in zijn systeem wat ruimte laat voor 'het recht van de sterkste'. Dus wat als de grote machten zich niet willen houden aan (on)geschreven regels?

Zijn les: Je kunt de regels alleen maar handhaven als je zelf macht hebt. Als je de rechtsorde wilt handhaven moet je dus macht verzamelen om dit te kunnen afdwingen.

Minder bekend is dat **Machiavelli** pleitte voor vrijheid en inspraak van de bevolking. Macht is legitiem als de heerser de bevolking meeheeft en iemand heeft die vanuit haar standpunt naar de politiek kijkt. Het politieke spel wordt niet alleen door jezelf bepaald, maar ook door anderen en hoe zij zich tot jou en de wereld verhouden.

Zijn adviezen: Sta altijd voor je eigen veiligheid in om deze te behouden. Als het volk ontgoo-

cheld raakt in de elite kiest het iemand die zich voordoet als een van hen, maar autoritair is en vrijheid afschaft. Heb respect voor je bondgenoten, trap niet op hun ziel, want dan keren ze zich tegen je. En durf kritisch naar jezelf te kijken om het beter te doen.

Volgens realpoliticus **Otto van Bismarck** bestaat er alleen machtspolitiek die niet moreel gedreven wordt. Een staat is altijd uit op machtsmaximalisatie. Hij sprak over de 'balans van macht' om te voorkomen dat er 1 machtigste partij zou ontstaan. Iemand met een sterke hand moet boven de partijen staan als een 'Honest broker'.

Zijn les: Een tweesporenbeleid; voor een sterker Europa en samenwerking met Amerika zolang we afhankelijk zijn.

Hannah Arendt vroeg: "Wat betekent het als macht zich loszingt van recht? Wanneer geweld beginsel wordt?" Waar politiek vervalt tot geweld, wordt het onmogelijk de wereld met een ander te delen. Politiek is alle vormen van samenleven waarin wij proberen met onze verschillen toch samen een weg te vinden. Ze noemde het 'Imperial boomerang' effect: Grootmachten die de wereld in invloedssferen verdelen en daarbinnen doen wat hen goed dunkt. Deze bestuurstechnieken komen altijd terug naar het moederland en worden uiteindelijk tegen de eigen bevolking gebruikt.

Haar advies: Een politiek gericht op de toekomst. Als je niet ingebed bent in een structuur om je op je recht te beroepen dan ben je pas echt rechteloos.

Henry Kissinger geloofde in macht en stabiliteit. Veiligheid staat boven moraal of ideologie. Nastreven van idealen is gevaarlijk, omdat dit tot instabiliteit leidt. Staten zijn bij hem rationele actoren. Dit brengt een vorm van voorspelbaarheid en stabiliteit. *Zijn advies: Een land moet in staat zijn om vanuit kracht te opereren om hun eigen belangen en waardengemeenschap te verdedigen. Dit kan met 'hard power' zoals militaire kracht.*

Dus, waar brengt dit ons? In een tijdperk waarin 'Het recht van de sterkste' de norm is? Of vasthouden aan een rechtsorde die waardengedreven is? Is dit een tussenfase waarin nog iets te kiezen valt? Ik ben ervan overtuigd dat er een keus is die wordt bepaald door de vraag: "In wat voor wereld wil jij leven?"

Jeanette de Weert, majoor.
Docent Landoptreden
Faculteit Militaire
Wetenschappen/NLDA

International Four Freedoms Award voor Zelensky en de Oekraïense bevolking

De uitreiking van de Four Freedoms Award (FFA)¹ heeft dit jaar op 16 april plaats in de Nieuwe Kerk in Middelburg. Sinds 1982 zijn de Zeeuwse hoofdstad en New York, Hyde Park, bij toerbeurt de locatie voor de uitreiking van de FFA. Oekraïne en zijn president Volodymyr Zelensky zijn dit jaar de laureaten van de International Four Freedoms Award.

De Oekraïners en hun politiek leider krijgen de award voor hun "onverschrokkenheid en doorzettingsvermogen" in hun strijd tegen de Russische agressie, die vijf jaar geleden begon. Met de toekenning van de onderscheiding toont de Zeeuwse Roosevelt Foundation, de organisatie achter de FFA, zijn steun aan het Oekraïense volk en president Zelensky.

"Zij strijden voor de veiligheid van heel Europa en verdedigen met hun leven wat ons allemaal beschermt: vrijheid, democratie en rechtstaat boven 'het recht van de sterkste'. (-) Het is een strijd die ons allemaal aangaat", aldus Hugo de Jonge, voorzitter van de Roosevelt Foundation en Commissaris van de Koning in Zeeland.

Vorig jaar ging de award naar 'Save Ukraine', een hulporganisatie die naar Rusland ontvoerde kinderen uit (door Rusland) bezette Oekraïense regio's, terughaalt naar hun geboorteland.

Four Freedoms Meet-up

Naast de uitreiking van de FFA, organiseert de Roosevelt Foundation in samenwerking met de Vrijheidscollages, jaarlijks de *Four Freedoms*

Meet-up. Dit jaar wordt de vijfde editie van de *Meet-up* georganiseerd op 16 april, eveneens in de Middelburgse Nieuwe Kerk. Voor de bijeenkomst worden meer dan vierhonderd jongeren verwacht. De bijeenkomst biedt jongeren de gelegenheid in gesprek te gaan met "bekende Vrijheidssprekers", internationale voorvechters en activisten voor vrijheid die eerder die dag een award hebben ontvangen. Gespreksonderwerp: de 'Four Freedoms' van Franklin Delano Roosevelt (FDR). Wat betekent vrijheid voor ons allemaal en hoe kunnen wij daar zelf aan bijdragen? Vijfentachtig jaar na dato hebben de door de toenmalige Amerikaanse president geformuleerde vrijheden niets aan actualiteit, waarde en belang verloren.

De Four Freedoms Awards worden jaarlijks toegekend aan personen en organisaties die zich inzetten voor de vier fundamentele vrijheden zoals die op 16 april 1941 zijn geformuleerd door de toenmalige Amerikaanse president in zijn *State of the Union (Four Freedom Speech)*: "Vrijheid van Meningsuiting, Vrijheid van Godsdienst, Vrijwaring van Gebrek, Vrijwaring van Vrees".

Verbondenheid Zeeland en Roosevelt

De FFA omvat vijf categorieën: een *overall* Freedom Medal en vier specifieke onderscheidingen voor de vier vrijheden. Met de jaarlijkse toekenning van de awards beoogt de organisatie niet alleen het gedachtegoed

van Franklin Delano Roosevelt levend te houden maar bovenal eer te betuigen aan de personen en organisaties die zich onvermoeibaar inzetten voor mensenrechten en democratische waarden.

De uitreiking van de Four Freedom Awards wordt dan ook beschouwd als een belangrijk *statement* en evenement op de internationale mensenrechtagenda. Het is tevens een blijk van "de sterke historische banden tussen Nederland en de Verenigde Staten, - in het bijzonder Zeeland en de familie Roosevelt die oorspronkelijk afkomstig zou zijn uit het Zeeuwse Oud-Vossemeer (gemeente Tholen). Nabestaanden van FDR zullen bij de uitreiking van de awards aanwezig zijn.

De FFA werd eerder toegekend aan o.a. Kofi Annan, Angela Merkel, Dalai Lama, Ruud Lubbers, prinses Juliana, Nelson Mandela, Malala Yousafzai, Jimmy Carter en Richard von Weizsäcker.

¹ Vernoemd naar de 'vier vrijheden' van de Amerikaanse oud-president Franklin Delano Roosevelt (FDR) in zijn beroemd geworden 'Four Freedoms Speech' (State of the Union). Roosevelt sprak onder meer over de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst (<https://tinyurl.com/4v7h6myy>).

Functieroulatie en benutting scholingsdagen en opleidingsaanbod voor leden

Leden van medezeggenschapscommissies (MC's) en leden van een MC-werkgroep hebben recht op maximaal 5 en minimaal 3 dagen scholing en vorming per jaar. Dit met behoud van bezoldiging (Besluit Medezeggenschap Defensie 2008, artikel 20).

Als een MC-lid dan ook nog lid is van een werkgroep dan is dat minimaal 8 trainingsdagen per jaar. Ook MC-leden die geen lid zijn van een werkgroep maar wel als vertegenwoordiger van de MC in een GMC (gemeenschappelijke MC), de DMC (Defensieonderdeel MC) en eventueel de CMC (Centrale MC) zitten, hebben recht op 8 dagen scholing en vorming.

Trainingsdagen MC- en werkgroepsleden onderbenut

Wat wij zien is dat de MC-leden en werkgroepsleden niet aan deze minimumdagen in het jaar komen. Vorig jaar heeft maar de helft van de mogelijke trainingen die het scholingsinstituut kan geven, plaatsgevonden. Argumenten om geen training te volgen zijn:

- te druk (argument van zowel leidinggevendenden als MC-leden zelf);
- te veel reis- en verblijfskosten* (argument van de leidinggevende);
- de MC-leden kunnen niet allemaal tegelijk;
- de MC-leden hebben al wat ervaring en vinden dat zij zonder de trainingsdagen kunnen (die aangeboden worden).

Natuurlijk is geen enkele van die argumenten uit de lucht gegrepen... echter afgezet tegen de winst die de trainingen opleveren, is het fout geen of zo weinig training te volgen.

*let op reis- en verblijfskosten voor de MC cursussen worden vergoed op grond van het Besluit dienstreizen Defensie. Reis- en verblijfskosten kunnen nooit het argument zijn om geen cursus te volgen.

Waarom training volgen

Een reden om wel scholing te volgen, is dat er geld vanuit Defensie voor het scholen van medezeggenschap gereserveerd is. Het is dan ook jammer als dat niet benut ofwel onderbenut wordt.

Een veel betere reden is dat de trainingen meer doen dan de kennis van MC-(werkgroep) leden van de thema's die behandeld worden, te vergroten. De trainingen vergroten het vermogen van de deelnemer om nieuwe informatie die nuttig is voor het MC-werk op te nemen. De nieuwe informatie krijgt dan plek bij de al vergaarde kennis.

De training vergroot de continuïteit bij de MC, zorgt voor:

- grotere flexibiliteit door een ruime(re) inzetbaarheid

- op de verschillende dossiers,
- een bredere ontwikkeling van de leden,
- een frisse blik en daarbij opvoering van de motivatie en betrokkenheid van de MC leden,
- een beter begrip voor de behandelaar met daardoor betere samenwerking en een betere verdeling van de werklast. Niet elk dossier is even zwaar en dan is het fijn als de taken rouleren. Zo wordt ieder MC lid een allrounder die overal inzetbaar is.

Maximaal gebruikmaken van de trainingen

Wij adviseren MC-leden en werkgroep leden per jaar een aantal trainingen in te plannen. Eerst de e-learning en de basiscursus voor degenen die voor het eerst (weer) in een MC zitten, een maatwerktraining voor de hele MC en dan per jaar dat iemand MC-(werkgroep) lid is, telkens andere cursussen uit het aanbod.

Het scholingsinstituut biedt in totaal 25 dagdelen modules aan die tot maatwerktrainingen voor de hele MC gemaakt kunnen worden en 9 hele dagen waarop aparte thema's behandeld worden. Die thematrainingen kunnen individueel of met een aantal collega MC-leden gevolgd worden. Bij elkaar is dat ruim voldoende om het aantal trainingsdagen waar het MC-(werkgroep) lid tijdens de zittingsperiode van de MC recht op heeft, te vullen. De zittingsperiode van de MC is in de regel 2 jaar, soms als de MC daarvoor kiest, kan het 4 jaar zijn. Heb je interesse kijk dan op www.mcdef.nl.

Brede kennis en vaardigheden voordeel voor MC werk

Als alle MC-(werkgroep) leden gebruik maken van het minimumaantal dagen scholing tijdens hun zittingsperiode, hebben ze aan het eind ervan brede kennis van de onderwerpen die de medezeggenschap behandelt. Ze zijn allen op elk onderwerp inzetbaar, ze zijn allrounders geworden. Daar kan de MC als geheel haar voordeel mee doen.

Vervanging bij tijdelijke afwezigheid of vertrek MC-(werkgroep) lid

Wij zien dat MC-leden en werkgroepsleden onderwerpen voorbereiden en behandelen die hen liggen en/of waarmee zij in hun reguliere werkzaamheden mee te maken hebben. Dat is een voordeel voor de MC. Ze hebben al een goede ondergrond voor MC-werk op die vlakken. Maar als zij stoppen met het MC-werk bij de eenheid door bijvoorbeeld

overplaatsing, leeftijdsontslag/pensioen of een andere reden, is die kennis en ervaring bij de MC weg. Dan moet een ander of anderen het onderwerp overnemen en (misschien op dat moment) een cursus gaan volgen. Die cursus moet eerst ingepland worden en het onderwerp speelt al bij de MC. In dit geval is het scholen van de MC'er die de ander opvolgt te laat.

De ervaring leert dat vrij regelmatig, bij meerdere MC's, MC-leden stoppen. Het borgen van kennis en vaardigheden is dan ook een goede reden om ruim gebruik te maken van de opleidingen die de MC (werkgroep) leden geboden worden.

Bij HDE elk halfjaar overzicht scholing en vorming opgeven

Er is wel een verplichting aan het volgen van scholing en vorming. De secretaris van de MC moet ervoor zorgen dat het HDE elk half jaar een overzicht krijgt van de trainingen waaraan MC-leden en werkgroepsleden het komende half jaar willen deelnemen. Daarmee is het HDE ook op de hoogte.

Taakrotatie in de MC, ook in en tussen werkgroepen

Naast het opvangen/overnemen van dossiers door het vertrek van een MC-collega (werkgroep lid), is het goed om taken te rouleren binnen de MC. Met taken bedoelen wij de onderwerpen/thema's die door de verschillende MC-(werkgroep) leden worden voorbereid en behandeld. Dat is niet alleen goed voor de borging van kennis en vaardigheden maar ook voor de kwaliteit van het algehele overleg binnen de MC en het overleg met het hoofd dienst eenheid (HDE). Roulatie van onderwerpen zorgt voor een frisse blik op de dossiers, het voorkomt blinde vlekken. Na verloop van tijd heeft namelijk elk MC-(werkgroep) lid alle thema's in een cursus en in de portefeuille gehad en begrijpt de ander die het onderwerp nu in voorbereiding en behandeling heeft, de materie beter. De betrokkenheid van allen bij de dossiers wordt groter en de verdeling van de werkdruk is beter. Zo heeft ieder MC-lid/werkgroep lid wel een keer een zwaar dossier maar daarna ook weer een lichter dossier.

Praktische invulling

Bij het verdelen van de onderwerpen kan gedacht worden aan:

- arbeidsomstandigheden;
- financiën; personeelsbeleid;
- arbeidstijden;
- verlof;
- communicatie;
- reorganisaties;
- enz. net wat er binnen de eenheid speelt.

In praktische zin is het goed bij de verdeling te letten op de zwaarte van het dossier, samen te overleggen hoeveel personen daarvoor verantwoordelijk worden gemaakt en voor welke periode. Ieder lid heeft samen met een ander bijvoorbeeld 2 dossiers die telkens voor een jaar zijn verantwoordelijkheid zijn en dat dakpansgewijs. Dus elk dossier heeft altijd 2 behandelaars. Persoon 1 heeft het dossier van januari tot januari en wordt dan opgevolgd door persoon 3, persoon 2 heeft hetzelfde dossier van juli tot juli en wordt dan opgevolgd door persoon 4.

Overdracht dossier geregeld

Bij taakrotatie is overdracht van het dossier belangrijk. Als de verantwoordelijkheid van de dossiers bij 2 behandelaars ligt die dakpansgewijs worden afgelost, blijft er altijd iemand achter voor het inwerken van de nieuwe behandelaar, behalve wanneer beide behandelaars tegelijk weggaan. In de situatie dat beiden tegelijk weggaan is het weer handig dat alle andere MC-/werkgroepsleden het onderwerp al eerder in portefeuille hebben gehad en daarover een cursus hebben gevolgd. Zo is de cirkel weer rond.

Samenvatting: Maak gebruik van scholingsdagen en voer taakrotatie in

Samenvattend adviseren wij MC-leden en werkgroepsleden om gebruik te maken van de scholingsdagen waarop recht bestaat vanuit het BMD 2008, en om taakrotatie binnen de MC/werkgroepen op dossiers toe te passen.

De huidige beschikbare trainingen zijn te vinden op: www.mcdef.nl

Overzicht MC-verkiezingen

Defensie-onderdeel	Eenheid	Verkiezingen	Opgeven vóór
CZSK	KMTO	8 april	Gesloten
CZSK	DDS	13 april	Gesloten
CLAS	CISBAT 1GNC	29 april	Gesloten
CLAS	Afd. Techniek Matlogco	30 april	Gesloten
CZSK	Zr.Ms. Snellius	30 april	Gesloten
CLAS	MMO	1 mei	14 april
CZSK	OPV Oranje	5 mei	Gesloten
CLAS	LO&Sportorganisatie	7 mei	Gesloten
CZSK	GC OZD	7 mei	Gesloten
DOSCO	ECLD	18 mei	Gesloten
CLAS	GnkCo	19 mei	Gesloten
BS	COID	20 mei	8 april
CZSK	OPV Rood	1 juni	20 april
CLAS	MatlogCo afd. Logistiek	1 juni	20 april
COMMIT	JIVC/PSD	2 juni	21 april
BS	HR&BV	2 juni	11 mei
DOSCO	Staf DOSCO DI&I	2 juni	1 mei
CZSK	Afd. SBC OKM	4 juni	14 april
CZSK	GC OEM	5 juni	24 april
DOSCO	FABK	10 juni	15 april
DOSCO	DC PZ	15 juni	4 mei
BS	DGV	15 juni	15 april
CLRS	DHC	15 juni	4 mei
COMMIT	COMMIT/JIVC/Maritieme IT	22 juni	11 mei

Wet op de Defensie Gereedheid

De (toenmalige) ministerraad besloot op 12 december 2025 de Wet op de Defensiegereedheid (WODG) voor advies voor te leggen aan de Afdeling advisering van de Raad van State (RvS). De WODG zou, volgens Defensie, de regeldruk verminderen en de krijgsmacht in staat moeten stellen om sneller en flexibeler te opereren.

Op zich al een vreemde redenering aangezien de WODG niet alleen invloed zou hebben op de krijgsmacht maar op ál het personeel van Defensie. Men stelde vervolgens dan ook terecht, dat de WODG van cruciaal belang was/is voor de gereedheid van Defensie. Bij de bekendmaking dat de WODG voor advies naar de RvS was gezonden, gaf het ministerie aan dat na het advies behandeling zou volgen in de Tweede en Eerste Kamer.

Vangnetbepaling

De RvS heeft recentelijk zijn advies over de WODG gepubliceerd. De Raad begrijpt de noodzaak om op korte termijn wettelijke belemmeringen voor de gereedstelling van de krijgsmacht weg te nemen. De RvS volgt de regering dan ook in de gekozen benadering, maar is (naar onze mening terecht) uitermate kritisch over de juridische grondslag van de WODG. Het Hoge College van Staat adviseert daarnaast om enkele onderdelen van het wetsvoorstel aan te passen.

Daarnaast geeft hij aan dat de effectiviteit van het wetsvoorstel in belangrijke mate zal afhangen van het versterken van het draagvlak in de samenleving.

Voor de ACOM was een van de grootste zorgpunten altijd de zogenaamde "vangnetbepaling" waarmee de minister van Defensie eigenstandig, "tijdelijk" van bepaalde wetgeving zou mogen afwijken waaronder de Wet Ambtenaren Defensie. De RvS geeft aan dat ze dienaangaande met de regering van mening is, dat in dit geval geen sprake is van buitengewone omstandigheden waardoor het staatsnoodrecht zou moeten worden toegepast. De gereedstelling van de krijgsmacht is immers een permanent en regulier proces, en geen tijdelijke, uitzonderlijke situatie. Daarom vindt de

RvS de vangnetbepaling te verstrekkend en adviseert hij deze te schrappen.

Wijziging nader bezien

Verder adviseert de Raad de wijziging van de Wet Ambtenaren Defensie nader te bezien. Naar onze mening een meer dan terecht advies. Op de voorgestelde wijze zou er immers een situatie kunnen ontstaan dat de minister van Defensie zelfstandig kan besluiten een aanzienlijk aantal wetten, waaronder de Wet Ambtenaren Defensie, (in meerdere stappen zelfs permanent) uit te schakelen indien de gereedstelling van Defensie in het geding komt. En dat laatste, het in geding komen dan wel zijn van de gereedstelling van Defensie, is al decennialang de bestaande situatie gezien de grote tekorten. De RvS stelt dienaangaande dat een nadere motivering van de noodzaak voor de specifieke voorgestelde afwijkingsbevoegdheid, gemist wordt. Maar ook dat in de toelichting een uiteenzetting van gevallen en omstandigheden ontbreekt waarin van de voorgestelde bevoegdheid gebruik gemaakt kan worden. Een dergelijke motivering is, zo stelt de RvS, temeer van belang nu de voorgestelde bevoegdheid afwijkingen mogelijk maakt van veel verschillende arbeidsrechtelijke en rechtspositionele regelingen die zien op bijvoorbeeld:

- aanstelling en ontslag,
- diensttijden,
- verlof,
- medezeggenschap en overleg met vakorganisaties van overheidspersoneel.

De RvS stelt dan ook dat een dergelijke motivering niet mag ontbreken, gelet op de mogelijk ingrijpende gevolgen voor ambtenaren van defensie in het geval gebruik wordt gemaakt van de

afwijkingsbevoegdheid en het noodzakelijke bredere draagvlak met het oog op de uitvoering.

Bredere politieke afstemming nodig

Maar ook de eenvoudige redenering dat de WODG Defensie meer ruimte zou geven voor het anders toepassen van milieuregels en procedures (waaronder de stikstofdepositie) werd uiterst kritisch benoemd. Volgens de RvS biedt de Habitatrictlijn hiervoor geen ruimte. Die Habitatrictlijn schrijft voor dat voor elk plan of project dat mogelijk gevolgen heeft voor een natuurgebied, een passende beoordeling moet worden gemaakt. Het simpelweg buiten beschouwing laten van de stikstofdepositie wanneer die veroorzaakt wordt door vliegbewegingen die samenhangen met gereedstellingsactiviteiten, is toch echt wat anders. Zeker als men in beschouwing neemt dat elke vliegbeweging die Defensie uitvoert een koppeling heeft met gereedstellingsactiviteiten.

Daarnaast adviseert de Raad van State het huidige kabinet, het wetsvoorstel opnieuw in de ministerraad te bespreken voordat e.e.a. aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. Dit aangezien de WODG zoveel beleidsterreinen raakt, dat een bredere politieke afstemming nodig is en meerdere bewindspersonen medeondertekenaar moeten worden van de eventuele wet.

Nieuwe Regeling Vervroegd Uittreden moet voldoen aan 'TNO-kader'

De oude Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) verliep op 31-12-2025. Er is tussen Defensie en de vakbonden nu een tijdelijke regeling voor 2026 afgesproken. Voor 2027 en verder moet een regeling worden opgesteld, overeengekomen door Defensie en de vakbonden, die bovendien moet voldoen aan bepaalde eisen.

Die eisen worden bepaald door een kader opgesteld door TNO de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek. Deze onafhankelijke onderzoeksorganisatie valideert de overeengekomen regeling door haar te toetsen aan het vastgestelde kader. Vervolgens beziet de Belastingdienst of de regeling ook fiscaal in orde is waarna ze kan worden vastgesteld door de werkgever.

Onder de gestelde voorwaarden kunnen burgermedewerkers van Defensie voor wie de regeling is bedoeld, daar aanspraak op maken.

Zware beroepen

Het uiteindelijke doel is dat iedereen gezond op weg naar het pensioen kan gaan. Bij sommige groepen is dat onder de gegeven omstandigheden moeilijk. Daarbij speelt ook dat de ene medewerker de ander niet is. De ene persoon is voor een bepaalde

stof gevoeliger dan de andere. Weer iemand anders is lichamelijk sterk en superfit en heeft nooit ergens last van terwijl een collega altijd al geplaagd en gehinderd wordt door een zwakke rug. Door onze 'genetische samenstelling' en opgedane ervaringen, zijn we nu allemaal net even anders. (Mede) als gevolg hiervan kan de impact van zware beroepen, waar de onderhavige regeling ook naar kijkt, het lichamelijk maar ook het psychisch welbevinden op uiteenlopende wijze beïnvloeden. Wat zware beroepen zijn moet worden vastgesteld door de sociale partners, dat wil zeggen door de werkgever Defensie en de vakbonden in de sector Defensie. Randvoorwaarde daarbij is het door TNO aangedragen en gevalideerde kader.

Rekening houden met 'TNO-kader'

Toetsing en validering van de RVU voor 2026 kan nog achterwege blijven, maar de regeling moet wel rekening houden met het kader. Voor 2026 is geprobeerd om daar zoveel mogelijk rekening mee te houden en aan te sluiten bij het bekende voor

Defensie. Dat wil zeggen bij de regeling zoals die eerder bestond en aansluiting bij het de bestaande toelage/regeling bezwarende omstandigheden (Inkomstenregeling burgerlijke ambtenaren Defensie artikel 5).

De voorwaarden om gebruik te maken van de tijdelijk RVU voor 2026 zijn:

1. de datum van het RVU-ontslag (in 2026) ligt maximaal 3 jaar (36 maanden) vóór de AOW-leeftijd,
2. op de datum van het RVU-ontslag heeft de medewerker minimaal 35 dienstjaren bij de overheid
3. en tot de datum van het RVU-ontslag en over de afgelopen tien jaar heeft de medewerker werkzaamheden gedaan, waarbij jaarlijks regelmatig sprake was van:
 - nachtdienst (van 0.00 tot 6.00),
 - ruimen van gevaarlijke munitie of
 - bezwarende omstandigheden.

De gehele Regeling Vervroegd Uittreden is te vinden op de website van de ACOM: www.acom.nl.

Belang van Defensie gaat voor uw belang

In de Werkgroep Algemeen Personeelsbeleid (WG AP) van 9 september 2025, stond een voorstel van Defensie op de agenda met betrekking tot het aanpassen van de plaatsingsvolgorde voor burgerpersoneel. Een langgekoesterde wens van de werkgever, maar volgens de ACOM een wijziging met verstrekkende en mogelijk zorgelijke gevolgen voor het burgerpersoneel bij Defensie. We hebben hier eerder al uitgebreid aandacht aan besteed in ACOM Journaal maar gelet op de vele vragen die bij ons binnenkomen, willen wij dit nogmaals onder uw aandacht brengen.

Tot vóór dit voorstel was er sprake van een vaste plaatsingsvolgorde bij sollicitaties op burgerfuncties binnen Defensie. Deze bestond uit zes stappen:

1. De burgerambtenaar met de status van re-integrant
2. De burgerambtenaar met de status van interne herplaatser
3. De burgerambtenaar zonder bevordering
4. De burgerambtenaar met bevordering óf op eigen verzoek demotie
5. De militair die bereid is zijn uniform uit te trekken en als burgerambtenaar verder te gaan
6. De externe kandidaat

kandidaat is kan daarna worden gekeken naar externe kandidaten.

Focus op externen

Juist die laatste drie groepen – interne burgers, driestappende militairen en externen –, zijn al langere tijd een bron van spanning. Defensie investeert fors in het aantrekken van buitenstaanders: wervingscampagnes, hoge aanstellingspremies voor nieuwe militairen, en extra schalen of treden voor nieuwe burgerambtenaren voor wie niet eens een functie beschikbaar hoeft te zijn. Zij kunnen in een "Pool" worden geplaatst met uitzicht op een vaste functie.

Het zittende personeel ziet dat met lede ogen aan. Bij uitbreidingsplannen kwam Defensie geregeld in de knel: een zeer geschikte interne kandidaat met een "7,5" moest worden geplaatst, terwijl er buiten een "9+ kandidaat" beschikbaar leek. Ook bij militairen die wilden overstappen, gaf Defensie de voorkeur om ze als militair te behouden en de functie aan een externe kandidaat toe te wijzen.

Het gevolg: ervaren militairen en burgers raakten kansen kwijt, terwijl externe instroom voorrang kreeg.

Nieuwe plaatsingsvolgorde

Tot onze grote verbazing stemden de overige vakbonden wél in met het voornoemde voorstel van Defensie. Daarmee is de volgorde nu als volgt vastgesteld:

1. De re-integrant
2. De burgerambtenaar met de status van herplaatser
En bij **gelijke geschiktheid**.
3. De interne kandidaat
4. De militair die bereid is zijn uniform uit te trekken en als burgerambtenaar door te gaan
5. De externe kandidaat

'Bij gelijke geschiktheid': een sluisproute

Het ogenschijnlijk kleine verschil zit in de toevoeging "*bij gelijke geschiktheid*". Waar eerder een geschikte interne burgerambtenaar vóórging op een militair die de bereidheid had om zijn pak uit te trekken en de externe kandidaat, is dat nu niet meer het geval. Gelet op de huidige praktijk en de nadruk die Defensie legt op externe werving, is het voorspelbare gevolg dat de externe kandidaat in veel gevallen als "meer geschikt" wordt beoordeeld en daarmee de functie krijgt toegewezen. Hoewel de plaatsingsvolgorde kortgeleden is aangepast zien we nu al dat Defensie in de bijzondere commissies personele implementatie wil voorsorteren op de externe kandidaat.

Belang Defensie

Zoals wij weten is het een doorn in het oog van velen als een vacante functie wordt toegewezen aan een interne kandidaat. Dat is namelijk "het vullen van gaten met gaten. Dan heb ik nog steeds geen extra capaciteit." Dat ontkent de ACOM niet, maar het is kortzichtigheid. Men blokkeert de carrièrekansen van de eigen mensen, de mogelijkheid om hun scope te verbreden, om andere competenties op te doen dan wel in een andere werkomgeving met andere collega's te kunnen werken met andere zienswijzen en ervaringen.

De loyaliteit en inzet van medewerkers wordt zo 'beloond' door ze het benutten van kansen te ontnemen. Een aanzienlijk aantal van deze mensen zal dan ook minder (werk)plezier beleven of de organisatie verlaten. Daarmee gaan ook (broodnodige) kennis en ervaring de deur uit. Nog afgezien

Oude plaatsingsvolgorde: duidelijk en eerlijk

Met name voor wat betreft de onder 1 en 2 genoemde groepen is er in de praktijk weinig discussie. Bij re-integranten is de regel duidelijk: als het Dienstencentrum Re-integratie (DC-R) iemand dwingend voordraagt, volgt benoeming. Ook herplaatsters, burgerambtenaren die door een reorganisatie hun functie verliezen genieten voorrang, mits geschikt bevonden of binnen afzienbare tijd geschikt te maken op een functie binnen dezelfde schaal.

Bij de overige groepen ligt het genuanceerder, maar de lijn is helder: eerst de geschikte interne burgermedewerkers, daarna militairen die willen overstappen naar een burgeraanstelling en geschikt zijn, en indien er vanuit deze groepen er geen geschikte

van het feit dat de organisatie met zulke mensen niet langer goede enthousiaste ambassadeurs in huis heeft. De kortetermijnwinst zal op langere termijn leiden tot minder arbeidsproductiviteit en dus verlies. Wij herkennen hierin ook het zorgelijke punt dat de manier waarop de organisatie wordt bestuurd en geleid een belangrijke vertrekreden vormt voor velen.

Gevolgen voor loopbaan

De ACOM ziet deze wijziging als een aantasting van loopbaanmogelijkheden en toekomstperspectief voor het burgerpersoneel. Voor burgerambtenaren en voor militairen die hun uniform willen uittrekken, schuift Defensie zelfs arbeidsvoorwaardelijke afspraken uit het verleden terzijde. Defensie en de andere bonden vinden dat

zij een afspraak die arbeidsvoorwaardelijk is gemaakt in een werkgroep van het Sector Overleg Defensie kunnen veranderen. Op zich zou dat mogelijk moeten zijn, maar onze leden zeggen 'ja' of 'nee' tegen het totale pakket van arbeidsvoorwaardelijk afspraken. Daar zitten altijd min- en pluspunten in, die overigens voor verschillende mensen ook verschillend kunnen wegen. Om dan een onderdeel, zoals deze afspraak, daaruit te lichten en te veranderen, vinden wij niet passend. Doe zoiets dan wederom in het totale pakket dat wordt voorgelegd aan de leden van de vakbonden dan mogen zij zich daarover uitspreken.

In onze ogen blijft dit een onbegrijpelijke en onverantwoorde keuze die vooral nadelige gevolgen heeft voor met name het huidige burgerpersoneel bij Defensie. De ACOM is nog steeds van mening dat interne kandidaten en daarna de militair die burger wil worden, bij geschiktheid voor een functie in de plaatsingsvolgorde boven een externe kandidaat gaan. Deze medewerkers zijn namelijk loyaal

aan de organisatie en brengen daarnaast buiten de specifieke functie-eisen van de nieuwe functie ook een scala aan andere opgedane vaardigheden, kennis en netwerk binnen de defensieorganisatie mee die een externe kandidaat vaak niet heeft.

De ACOM heeft toen nog geprobeerd om het onderwerp te agenderen voor het Sector Overleg Defensie (SOD), maar Defensie en de overige bonden zagen daar het belang niet van in.

Uiteraard zijn wij benieuwd naar uw (recente) ervaringen bij interne sollicitaties. Mocht u naar aanleiding van dit artikel vragen hebben over uw situatie of wilt u ons deelgenoot maken van uw (recente) ervaringen, stuur ons dan een reactie: info@acom.nl.

Samenleven | in deze tijd.

De dynamiek van vandaag vraagt om raadgevers van deze tijd.

Meningsverschillen zijn zo oud als de mensheid. Maar de manier waarop we meningsverschillen zien, benaderen en oplossen, dat is tijdsgebonden.

Met Pasen komt uit het graf van Jezus... de Levende Heer zelf!

Geachte lezers,

Met Pasen eten we paaseieren... waarom zou dat zijn? Sommige denken wellicht aan de gele dooier en het eiwit, de pauselijke kleuren. Anderen wellicht aan het feit dat Christenen zachtgekookte eitjes zijn, of dat mensen die niet in de verrijzenis geloven juist harde, eigenwijze koppen hebben.

Mij lijkt de volgende verklaring meer *to the point*: zoals een ei op een steen lijkt, waaruit normaal gesproken niets komt, lijkt het ook op het graf van Jezus waar een steen voor gerold is: daar komt niemand meer uit. Maar, zoals uit het ei toch een kuiken komt, komt met Pasen uit het graf van Jezus... de Levende Heer zelf! Na drie dagen in de schoot van de aarde te hebben gebroed, zijn het lichaam en de ziel van Jezus weer verenigd met zijn Goddelijke Persoon. En komt Hij tot een nieuwe, onsterfelijke levensvorm.

Wat dood was is tenietgedaan... De zonde en de schuld zijn overwonnen. Het leven en de liefde hebben gezegevierd. Jezus was wellicht met Goede Vrijdag voor even klein te krijgen, maar met Pasen bleek voor het kwaad in de wereld de slag van Goede Vrijdag weliswaar gewonnen, maar de oorlog verloren te zijn.

Wat een hoop straalt er sindsdien door de wereld heen! Hoe heeft de boodschap van zijn verrijzenis de wereld veranderd! Beseffen we genoeg hoe Hij als levende Heer van de geschiedenis nog steeds bij ons is? Hoezeer Hij ons zijn liefde, levenskracht en vergevende genade wil geven? Ook door onze versteende harten heen.

Hij heeft eeuwig leven voor ons doen aanlichten: zoals we bij begrafenissen vaker als eerste lezing horen (I Thess. 4,13-14.17-18):

"Broeders, wij willen u niet in onwetendheid laten over het lot van hen die ontslapen zijn; gij moogt niet bedroefd zijn zoals de andere mensen, die geen hoop hebben. Wij geloven immers dat Jezus is gestorven en weer opgestaan; evenzo zal God hen die in Jezus zijn ontslapen levend met Hem meevoeren. (...) En zo zullen wij voor altijd samen zijn met de Heer. Troost elkander dan met deze woorden."

Duidelijk is, dat we ons niet kunnen voorstellen met wat voor een kracht Jezus uit dat graf is opgestaan.¹ En hoe Hij ons leven kan veranderen. Graag zou ik u dus willen uitnodigen om in

de paastijd aan de hand van de Lijkwade van Turijn eens na te denken over Jezus. Er zijn inmiddels genoeg aanwijzingen² om vast te stellen dat deze doek uit de eerste eeuw uit Palestina komt, dat de afbeelding er op een onnavolgbare en onverklaarbare wijze op is geprojecteerd en dat zowel Jezus' lijden als zijn verrijzen er duidelijk op zijn te herkennen.

Mogen we dan voelen wat St. Paulus voelde (Phil. 3,8-14):

"... want mijn Heer Christus Jezus kennen gaat alles te boven. Om Hem heb ik alles prijsgegeven. Om Christus houd ik alles zelfs voor vuilnis, als het erom gaat Hem te winnen en één te zijn met Hem, niet met mijn eigen gerechtigheid op grond van de wet, maar met de gerechtigheid die verkregen wordt door het geloof in Christus de gerechtigheid die van God komt en steunt op het geloof. Ik wil Christus kennen, ik wil de kracht van zijn opstanding gewaarworden en de gemeenschap met zijn lijden, ik wil steeds meer op Hem lijken in zijn sterven om eens te mogen komen tot de wederopstanding uit de doden. Niet dat ik het al bereikt heb. Ik ben nog niet volmaakt! Maar ik streef er vurig naar het te grijpen, gegrepen als ik ben door Christus Jezus. Nee, broeders, ik beeld mij niet in er al te zijn. Alleen dit: vergetend wat achter me ligt, mij uitstrekkend naar wat voor me ligt, storm ik af op het doel: de prijs van Gods hemelse roeping."

Een heel Zalig Paasfeest!!

16

+ Everard de Jong
Bisschop voor de
krijgsmacht

¹ Vgl. <https://youtu.be/ADJ6i6mgdwo> (9 dec 2025)

² Vgl. <https://www.schroud.com> voor alle wetenschappelijke artikelen.

Draden van liefde door dat kledingstuk weven

Mijn ouders kwamen uit de generatie waarin alles werd hergebruikt. Niets ging de afvallemmer in. In de tuin was natuurlijk een composthoop, maar ik herinner me ook dat mijn vader in de schuur allerlei oude schroeven, spijkers, ringetjes, bouten enz bewaarde voor het geval dat.

Vanzelfsprekend werden plastic zakjes zorgvuldig gewassen en bewaard. Kleding ging over van het ene kind naar het volgende. Als nakomertje had ik overigens het geluk dat mijn drie oudere broers de meeste boeken en truien al genoeg hadden versleten. Maar ook ik liep geregeld rond met een broek en sokken die waren versteld.

Het hoort een beetje bij de huidige cultuur dat alles waar iets aan mankeert onbruikbaar wordt verklaard en bij het vuilnis belandt. Een nieuw mobieltje of stofzuiger kopen is vele malen makkelijker en vaak goedkoper dan om de oude te (laten) repareren. En misschien hebben we ook wel niet zo'n sterke band met de dingen die we gebruiken. In gedachten zie ik het keukenmesje van mijn moeder dat bijna geheel is afgesleten maar dat ze voor geen prijs weg wil gooien.

Tijdens Pasen vieren we precies het omgekeerde. Het afgedankte, het afwijkende, dat wat gescheurd is, wat een vlekje heeft, een andere huidskleur, wat niet aan onze verwachtingen voldoet, wat in brokken uiteen valt, dat wordt gezien en in het licht verheven. In het bekende gedicht Deisme heeft Gerrit Achterberg over Jezus geschreven als een koopman in oudroest, die namens God de Vader op de afvalberg zoekt naar wat afgeschreven is. Ik vind het een ontroerend beeld. De afgeschre-

vene zoekt wat verworpen is en weerspreekt daarmee de gedachte dat wat afgedankt wordt zonder waarde is.

Ik moet ook denken aan de indrukwekkende schilderijen van Jopie Huisman uit Workum. Hij richtte zijn aandacht op alledaagse voorwerpen zoals kapotte schoenen, gereedschap, een kippenhok, maar ook waslijnen met oude kledingstukken. Vooral dat laatste is bijzonder. Huisman schilderde jasjes, broeken en ondergoed en bracht verkleuringen, scheuren en verstelwerk gedetailleerd in beeld. Zo'n onderbroek is opeens symbool van het leven, met alle wonden, butsen en herstellpogingen. Je ziet er iets van pijn, teleurstelling en armoede in, maar ook de noodzaak en wil om verder te gaan.

De Bijbel is troostrijk en kritisch tegelijk. Als Jezus komt om het verlorene te zoeken, dan is dat om recht te doen. De inzet van het Evangelie is dat ieder mens telt en rechttop kan staan. Met Pasen zien we dat gebeuren, dat Jezus die verworpen wordt en zal sterven, door de Vader uit het graf wordt opgewekt, dat Hij opstaat, dat Hij weer staat. Hem is recht gedaan en zo is het met ieder die door God geroepen wordt om te gaan staan. Dat betekent dan ook direct dat we machten die mensen onderdrukken, klein houden, monddood maken tegenspreken en tegenwerken.

Ik weet wel, tegenover de machtigen staan we onmachtig. Onze wereld lijkt een kledingstuk dat bij elke aanraking verder uiteenvalt in losse lappen stof. Het lukt ons niet de boel bijeen te houden, ons redderen is niet veel meer dan water naar de zee dragen. Maar toch. In een gebedenboek kwam ik

onlangs de beeldspraak tegen dat onze samenleving te vergelijken is met een gescheurd kledingstuk. Wat ons te doen staat, zegt dit gebedenboek, dat is om een draad van liefde door dat kledingstuk te weven. Ik vind dat een mooi beeld, dat het gevoel van onmacht doorbreekt. Als we draden weven van liefde, maar ook van aandacht, compassie, de wil om te beschermen en om recht te doen, dan geven we aan God terug wat we in geloof ontvingen.

Moeder Theresa uit Calcutta moet eens hebben gezegd dat wie grote liefde wil schenken aan God en zijn naaste, geen grote dingen hoeft te doen. Waar het voor God om gaat is met hoeveel liefde we onze bezigheden doen. Met Pasen zien we immers hoe groot de kracht van liefde is. Alle reden om dat uitbundig te vieren. Dat doen we in de kerk door op Eerste Paasdag uitbundig 'Christus onze Heer verrees, Halleluja' te zingen, maar ik stel voor dat we daarna op Tweede Paasdag allemaal een bezoekje brengen aan een kringloopcentrum om er met liefde een boek, schaalpje of een paar oude schoenen te redden van de vuilnisbelt.

Vrolijk Paasfeest!

**Ds. Kees Jan Rodenburg,
Hoofdkrijgsmachtspredikant**

In memoriam Johan Pols ACOM-beleidsmedewerker reservisten

Johan Pols was een fidele en zeer gewaardeerde ACOM-collega. Recht voor zijn raap, collegiaal en nooit verlegen om een gevatte snelle reactie. Als hij op kantoor was kwam hij steevast even buurten bij de aanwezige collegae. Hij had, als beleidsmedewerker reservisten, dan tal van infotainment-verhalen over het wel en wee van reservisten bij de krijgsmacht.

Johan Pols was, met name ook binnen Defensie, onvermoeibaar actief voor reservisten. Zijn grootste productie was het "Rapport Pols" over "Reservepersoneel en sociale zekerheid" uit 2010. In en met de werkgroep voor reservisten onder de Centrale Medezeggenschapscommissie (CMC), waarvan hij geruime tijd technisch voorzitter was, ijverde hij onder meer voor de rechtspositie van reservisten.

In een aantal informatiebrochures van zijn hand kon hij zijn brede kennis kwijt over rechtspositionele vraagstukken, rechten, plichten en regelgeving, die reservisten aangaan. Toegankelijke, handig vormgegeven informatie bedoeld voor reservisten zelf, leidinggevend en andere bij dit domein betrokken defensiemedewerkers of externe partijen die met reservisten van doen hebben.¹

Constructief-kritische kijk op de Defensieorganisatie

De reserve majoor² Pols bijna fanatieke betrokkenheid werd hem niet altijd in dank afgenomen. Hijzelf bezag bestuurders binnen de ACOM, eventuele criticasters, militaire en politieke leidinggevend en bij Defensie, mede daardoor ook, steevast door een constructief-kritische loep. En als hij, ook in dit opzicht, het woord nam, gaf hij het met moeite weer terug.

Voor ACOM Journaal (AJ) schreef hij maandelijks leerzame artikelen over het 'reservistenwezen' in de krijgsmacht. Voor de redacteur van AJ was het contact met Johan Pols telkens weer een 'momentje', in positieve zin, door zijn uitweidingen en de korf met onderwerpen die hij aandroeg voor zijn eigen rubriek en voor het blad. Dat maandelijks contact viel plotseling weg, op e-mails, WhatsApp berichten werd niet gereageerd. Naar later bleek omdat zich even plotseling bij Johan een ongeneeslijke aandoening had gemanifesteerd.

Woorden van genegenheid, lof, waardering en dankbaarheid

Johan Pols stierf op 15 maart 2026 en hij werd slechts 65 jaar oud. Onder grote belangstelling van familie, vrienden, kennissen collega's werd Johan op 21 maart jl. begraven in zijn woonplaats Yerseke. Zij herdachten de overledene tijdens de afscheidsdienst met woorden van diepe genegenheid, lof, waardering en dankbaarheid. (Oud-)collega's in diensttenuue hielden de dodenwacht en begeleidde de kist, gedrapeerd met de nationale driekleur, naar de rouwauto die stapvoets naar de begraafplaats reed, gevolgd door een lange stoet nabestaanden, vrienden, bekenden, (oud-)collega-reservisten en (oud-)leidinggevend van Johan.

Bestuur en medewerkers van de ACOM, de Bond van Defensiepersoneel, condoleren de nabestaanden, vrienden en bekenden van Johan. Wij wensen eenieder veel sterkte bij de verwerking van dit verlies. Moge hij rusten in de Vrede van de Heer.

¹ Groep Luchtmacht Reserve (vanaf maart 2017).

² Pols deed "onderzoek naar wet- en regelgeving ten aanzien van financiële rechten bij ziekte, arbeidsongeschiktheid en invaliditeit bij militair-reservisten alsook onderzoek betreffende wet- en regelgeving WWV en B(ovenwettelijke) WWV voor militair-reservisten." (Bron: LinkedIn).

ONTMOET JE PARTNER

19

**Versterk je relatie door beter communiceren op gevoelsniveau.
Voor iedereen die samen met zijn partner een nieuwe en effectieve
manier van communiceren wil leren.**

INFO

Wanneer: 20-21 april 2026. Aanvang om 10.00 uur; einde dag 2 om 15.00 uur
(inclusief overnachting en maaltijden)

Voor militairen en burgermedewerkers

Locatie: Landgoed Beukbergen, Amersfoortseweg 59, 3712 BB, Huis ter Heide

AANMELDEN

Je kunt je aanmelden door een mail te sturen
naar: themaconferentiebeukbergen@mindef.nl

**MEER INFO EN DATA: KIJK OP DE
KALENDER OP INTRANET DEFENSIE**

Het groene litteken van het IJzeren Gordijn en de terugkeer van de wolf

Decennialang sneed een 'politieke wond' door Europa: het IJzeren Gordijn. Van de Baltische Zee tot aan de Zwarte Zee vormde deze zwaarbewaakte grens een barrière tussen Oost en West met prikkeldraad, mijnenvelden en een dreigende stilte. Maar in die ijzige stilte bloeide langzaam ook iets moois op. Want waar rond de grens onze maatschappij zich terugtrok, floreerde de natuur.

Terwijl landbouw, industrie en verstedelijking elders het landschap intensief benutten, ontstond langs de 'Oost-West-grens' een kilometers brede strook waar menselijke activiteit vrijwel stilviel. Dorpen verdwenen, akkers verwilderden, bossen kregen vrij spel en oorspronkelijke natuur herstelde zich. Ironisch genoeg werd een van de strengst bewaakte militaire zones ter wereld tegelijk een van de grootste onbedoelde natuurreservaten van Europa.

Na de val van het Gordijn in 1989 ontdekten biologen dat deze 'dode zone' juist barstte van het leven. Zeldzame orchideeën, insecten, moerasvogels en lynxen: soorten die elders waren verdwenen bleken hier te hebben overleefd. Vandaag staat dit gebied bekend als de *European Green Belt*: een groene natuurstrook van meer dan 12.000 kilometer lang. Zo is er nu een langeafstand fietsroute, de *Iron Curtain Trail*, uitgezet die natuur combineert met de geschiedenis van de Koude Oorlog.

En wat heeft die terugkeer van de wolf in de titel daar dan mee te maken? Niet alleen had de voormalige grens impact op de ecologie in de directe omgeving. De wolf was in grote delen van West-Europa eeuwenlang uitgeroeid door jacht, habitatverlies en uit angst. In Duitsland werd het dier in de 19^e eeuw praktisch weggevaagd. In Oost-Europa, met name in Polen, overleefden echter kleine populaties in uitgestrekte bossen. Toen de grens openging, ontstond er plotseling een veilige route naar het westen: een lint van relatief ongerepte natuur, zonder snelwegen, zonder intensieve landbouw, zonder dichtbevolkte steden en

zonder menselijke dreiging.

Het is geen toeval dat de eerste moderne Duitse wolven zich vestigden op voormalige militaire oefenterreinen en in grensgebieden in Saksen, vanwaaruit ze zich langzaam verder verspreidden. Inmiddels leven er weer roedels in grote delen van Duitsland en Nederland en zijn ze niet alleen meer 'weg te slaan' uit de bossen, maar ook niet uit de nieuwsberichten. De terugkeer van de wolf in Nederland is dus indirect verbonden met de Koude-Oorlogsgrens, bedoeld om mensen buiten te houden.

De wolf is daarbij slechts het zichtbaarste symbool van een bredere ecologische terugkeer. Ook de Euraziatische lynx, de Europese otter en talloze vogelsoorten profiteren van deze groene corridor. Voor migrerende soorten is continuïteit cruciaal: natuurgebieden die met elkaar verbonden zijn, maken genetische uitwisseling mogelijk en verkleinen de kans op uitsterven. Ecologen spreken daarom van een 'ecologische snelweg': een route waarlangs soorten zich kunnen verplaatsen in verder versnipperde habitatszones.

Toch is dit ecologische succesverhaal kwetsbaar. Na de val van de Muur keerden mensen terug. Landbouw werd hervat, infrastructuur aangelegd, dorpen uitgebreid. Sommige stukken van het voormalige grensgebied zijn inmiddels weer versnipperd of bebouwd. Bovendien roept de terugkeer van grote roofdieren maatschappelijke spanningen op, zoals we allemaal wel weten. Wolven doden soms vee, roepen angst op en botsen met een landschap dat nog steeds grotendeels door mensen wordt beheerd. Het herstel van de natuur betekent ook dat we opnieuw moeten leren samenleven met soorten die generaties lang afwezig waren.

Het IJzeren Gordijn liet een litteken achter. Geen dood litteken, maar eerder een groen, levend weefsel dat Europa opnieuw verbindt. Waar ooit wachttorens stonden, grazen nu herten. Waar mijnenvelden lagen, bloeien zeldzame planten. Een systeem dat bedoeld was om menselijke vrijheid te beperken, creëerde ruimte voor niet-menselijk leven.

Misschien vertelt dat iets belangrijks over natuurherstel. We denken vaak dat herstel enorme technologische ingrepen vereist. Maar soms is het krachtigste wat we kunnen doen: ruimte laten, minder verstoren en verbindingen herstellen. De natuur heeft geen nostalgie of een politieke agenda. Ze heeft alleen tijd, rust en een pad nodig om te volgen. En de wolf? Elke wolf die weer opduikt in West-Europa draagt, zonder het te weten, een stukje Koude Oorlog met zich mee. Niet als dreiging, maar als onverwachte erfenis van hoe veerkrachtig de natuur kan zijn wanneer wij even uit beeld verdwijnen.

Kapitein Marieke Jacobs onderzoeker Klimaatveiligheid bij het Kenniscentrum Logistiek van de Landmacht

Een filmconcert tussen de vliegtuigen!

Een film. Twee componisten. Eén urgent thema: waarheid en propaganda. In het indrukwekkende decor van de Dogfight, brengt het Alma Quartet op woensdagavond 15 april het meeslepende filmconcert Project Parallel Truths ten gehore dat even actueel als confronterend is.

Het filmconcert Parallel Truths omvat een liveoptreden van het Alma Quartet, onderdeel van het Concertgebouworkest dat de strijkkwartetten uitvoert van Erich Wolfgang Korngold en Dmitri Sjostakovitsj. Twee componisten die elk hun eigen strijd voerden met dictatuur, censuur en vervolging. U hoort hun muziek onder indringende beelden uit *Triumph des Willens* (1935) van Leni Riefenstahl, - de beruchte propagandafilm waarmee Hitler en zijn partij hun ideologie groot maakten.

De botsing tussen horen en zien, tussen verheerlijking en verdriet, maakt Parallel Truths tot een ervaring die onder de huid kruipt. "Een zeldzame combinatie van artistieke kwaliteit, historisch besef en morele moed", volgens

een recensent.

Verwarrende tijden

Film, muziek en theater, integer en kunstzinnig gecombineerd is belangrijk – hier en nu. "We leven in verwarrende tijden waar de grenzen tussen waarheid en desinformatie steeds vager worden. Propaganda is onderdeel van sociale media, algoritmen en politieke framing. Het bereikt ons in veel en vaak nieuwe vormen, die niet altijd gemakkelijk te herkennen of te ontlopen zijn."

Parallel Truths vraagt:

- Kunnen we nog herkennen wat echt is, als alles even overtuigend klinkt?
- Wat gebeurt er als beeld en geluid elkaars tegenpool worden?

Voor algemene vragen neem contact op met het Nationaal Militair Museum via: 085 003 6000 of info@NMM.nl. Ga naar NMM.nl/parallel-truths voor meer informatie en tickets voor het filmconcert.

Verloting tickets Parallel Truths

De ACOM mag van de organisatie drie tickets voor dit 'Filmconcert tussen de vliegtuigen' verloten onder de leden.

Stuur een briefkaart of mail naar info@acom.nl. Vermeld daarbij uw naam, registratienummer en 'Filmconcert Parallel Truths'. Reageren kan tot vrijdag 10 april. Wees er snel bij, het is kort dag!

Nederlanders en de naoorlogse ontwikkelingssamenwerking

Historicus Wim van den Doel, komt in zijn recent verschenen boek *'Opheffers. Nederlanders en het ontwikkelen van de wereld (1945-1963)'* tot verrassende nieuwe inzichten in de geschiedenis van de Nederlandse naoorlogse ontwikkelingssamenwerking. Op 8 mei houdt hij hierover een lezing in de Indische Zaal van Museum Bronbeek.

In het Nederland van na de oorlog was ontwikkelingssamenwerking lange tijd vanzelfsprekend. Tot op heden is voor ontwikkelingssamenwerking meer dan € 100 miljard uitgetrokken. Zowel aan de linker als de rechterkant van de samenleving was iedereen het er wel over eens dat de 'derde wereld' geholpen moest worden. Tot de jaren negentig. Sindsdien klinkt er steeds meer kritiek op het Nederlandse ontwikkelingsbeleid.

Kwam ontwikkelingshulp op gang uit schuldgevoel over Nederlands koloniale verleden? Een keerpunt in deze geschiedenis was niet de dekolonisatie na 1945, maar kunnen we al omstreeks 1900 dateren, toen koloniale machten zich verantwoordelijk begonnen te voelen voor de welvaart van de door hen gekoloni-

seerde bevolkingen. Is ontwikkelingshulp dan een nieuwe vorm van kolonialisme? Ook daar bestaat discussie over. Want belangrijk volgens velen is ook een westerse, humanitaire traditie om slachtoffers van hongersnood en geweld te helpen, dat in de negentiende eeuw al leidde tot de oprichting van bijvoorbeeld het Rode Kruis.

Welke motieven leefden er in Nederland om minder ontwikkelde landen te gaan helpen? Hoe kreeg de ontwikkelingshulp vorm? En had die hulp resultaat? In zijn causerie buigt Wim van den Doel zich over deze en andere vragen.

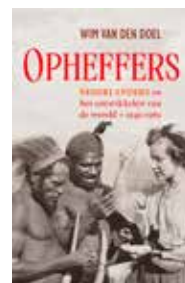
Wim van den Doel is hoogleraar algemene geschiedenis en verbonden aan de universiteiten van Leiden, Delft en Rotterdam. Eerder

verschenen van zijn hand *De stille macht. Het Europese binnenlands bestuur op Java en Madoera* (1994), *Afscheid van Indië. De val van het Nederlandse imperium in Azië* (2000), *Zo ver de wereld strekt* (2011) en *Snouck*, de bekroonde biografie van Christiaan Snouck Hurgronje (2021). Afgelopen januari kwam zijn studie *Opheffers. Nederlanders en het ontwikkelen van de wereld (1945-1963)* uit.

Programma

14:30 uur: lezing
(inloop vanaf 14:00 uur)
15:30 uur: vragen
16:00 uur: einde

Waar: Museum Bronbeek, Indische Zaal, Velperweg 147, Arnhem
Toegang: gratis
Beperkt aantal plaatsen: kom op tijd!

SCHADE

DFD is bij noodsituaties 24/7 bereikbaar. Bij schade is dit belangrijk. Samen met onze partners helpen wij u bij het beperken en herstel van uw schade. Download de DFD-app, dan heeft u altijd de belangrijke informatie en telefoonnummers binnen handbereik.

GEZIN

Samenwonen, trouwen of juist scheiden? Uw verzekeringen moeten worden aangepast. Hetzelfde geldt wanneer u een kind krijgt of een kind meerderjarig wordt. Geef de wijzigingen in uw gezinssituatie daarom altijd door.

WONEN

Een huis kopen of verhuizen? Een hypotheek afsluiten of aanpassen? Een belangrijke financiële stap. Voorkom bij de aankoop, of juist later, financiële tegenvallers. Laat u persoonlijk adviseren en begeleiden door de DFD-adviseur.

UITZENDING

De DFD ongevallen- en reisverzekering biedt tijdens meer risicovolle uitzendingen standaard dekking. Toch is het belangrijk om al uw verzekeringen te controleren. Contact DFD tijdig zodat u en uw gezinsleden tijdens de uitzending hier geen omkijken naar hebben.

UIT DIENST

Eindigt uw aanstelling bij Defensie? Kiest u voor een loopbaan buiten Defensie of gaat u met functioneel leeftijdsontslag? U blijft gewoon relatie bij DFD, maar uw verzekeringen moeten worden aangepast aan de nieuwe situatie.

22 **Op tijd uitgestapt? Gaat u op uitzending of oefening? Of gaat u uit dienst? Studeren of zelfstandig wonen? Gaat u binnenkort samenwonen, trouwen of juist scheiden? Een woning kopen, verbouwen of verhuizen? Is er een kind op komst?**

Veranderingen?

Contact DFD, gebruik de QR

Bij veranderingen in uw leven is het belangrijk om tijdig na te gaan of uw verzekeringen en hypotheek nog wel bij de nieuwe situatie passen. Neem daarom altijd contact op met DFD.

Ook wanneer er niets lijkt te veranderen, is het slim om uw verzekeringen jaarlijks na te lopen. Wij helpen en adviseren u graag. Zodat u goed verzekerd blijft.

GV-PROGRAMMA OP BEUKBERGEN 2026

Ontmoet je Partner 2-daagse conferentie 5-20-21 april	Yoga Tweedaagse 2-daagse conferentie 25-26 juni	Inleiding Boeddhisme 2-daagse conferentie 11-12 juni
	Proef het Klooster 2-daagse conferentie Datum volgt	Stilteretraite 3-daagse retraite 7-10 april
Je patronen aan het licht o.b.v. familieopstellingen 1-daagse conferentie 24 april 26 juni	Op adem komen 2x 1-daagse retraite 2 juni en 7 juli	Stiltedagen 1-daagse retraite 16 april 21 mei 18 juni Let op: Voor de Boeddhistische conferenties meldt u zich aan bij: BGV@mindef.nl
	LHBT+ 2-daagse conferentie 16-17 april	
Mediteren als een monnik 2-daagse retraite 28-29 mei	Transgender 2-daagse conferentie 11-12 juni	Mindfulness training Boeddhisten MBSR 8-ochtenden 17 april 1, 8, 15, 22 mei
Persoonlijke veerkracht o.b.v. NLP 2-daagse conferentie, 3 modules		Een kennismaking met het Hindoeïsme: 2-daagse conferentie 9-10 april Let op: Voor de Hindoe conferenties meldt u zich aan bij: HINGV@mindef.nl
Module 1 12-13 mei 9-10 juni Module 2 28-29 april 26-27 mei Module 3 30 juni-1 juli Module 4 19-20 mei	Vorbereiding op pelgrimage Santiago de Compostella 2-daagse conferentie 21-22 mei	

Alle conferenties zijn inclusief maaltijden en overnachting(en).
Voor meer informatie zie onze website www.beukbergen.nl of onze intranetpagina.

Contact, informatie, aanmelden: themaconferentiebeukbergen@mindef.nl
Contactpersoon: Jacqueline Heemskerk tel: 06-13992855

Landgoed Beukbergen, Amersfoortseweg 59, 3712 BB Huis ter Heide

Wij bieden ook uitzendconferenties, opleidingsconferenties en (onderdeel)conferenties op maat aan, vraag bij uw Geestelijk Verzorger voor meer informatie.

Activiteitenkalender 2026

Hier vindt u alle activiteiten, georganiseerd door de thuisfrontafdelingen van CZSK, CLAS, CLRS en KMar. De militair en/of het thuisfront krijgt een uitnodiging voor de activiteit thuisgestuurd. Bezoekt u als niet-defensiemedewerker een locatie? Dat kan alleen met rijbewijs, paspoort of id-kaart.

CZSK = Commando zeestrijdkrachten
CLAS = Commando landstrijdkrachten
CLRS = Commando lucht- en ruimtestrijdkrachten

KMar = Koninklijke Marechaussee
DOT = Defensie Organisatie Thuisfront
Pol = Nationale Politie

Datum Tijd Activiteit/locatie

April 2026

11	9.00 uur	Thuisfrontcontactdag OOCL	Aviodrome, Lelystad
19	9.00 uur	Thuisfrontcontactdag rotatie 2 NSATU	Burgers' Zoo, Arnhem
22	9.00 uur	Thuisfrontinformatiedag BIU individuele uitzenders	Generaal Winkelbankkazerne, Harskamp

Mei 2026

23	9.00 uur	Thuisfrontcontactdag KMar	Openluchtmuseum, Arnhem
30	11.00 uur	We@home Lente	Locatie volgt

Juni 2026

6	9.00 uur	Thuisfrontcontactdag EFP 26-1	Wildlands, Emmen
9	9.00 uur	Thuisfrontinformatiedag BVI-8 NSE IRAK	Koning Willem III-kazerne, Apeldoorn
19	9.00 uur	Thuisfrontinformatiedag eFP 26-2	Theater de Meenthe, Steenwijk
24	9.00 uur	Thuisfrontinformatiedag BIU individuele uitzenders	Generaal Winkelbankkazerne, Harskamp

Juli 2026

4	9.00 uur	Thuisfrontcontactdag eFP 26-1	ECHOS Home, Havelte
4	9.00 uur	Thuisfrontcontactdag EUFOR ALTHEA 4	Attractiepark Slagharen, Slagharen

24

Uw hypotheek, onze zorg!

DFD is ruim 27 jaar dé specialist op het gebied van verzekeringen en onafhankelijk hypotheekadvies voor (ex-)militairen en hun gezinsleden. U wilt verhuizen of droomt van een eigen woning. Uw woning verduurzamen. Dat is goed voor het milieu en uw portemonnee! Of u nu voor het eerst koopt, verhuist, verbouwt of verduurzaamt. DFD biedt u het beste advies en de hypotheek die bij u past. Neem contact op met DFD voor meer informatie of een afspraak. Een eerste inventarisatie is altijd GRATIS!

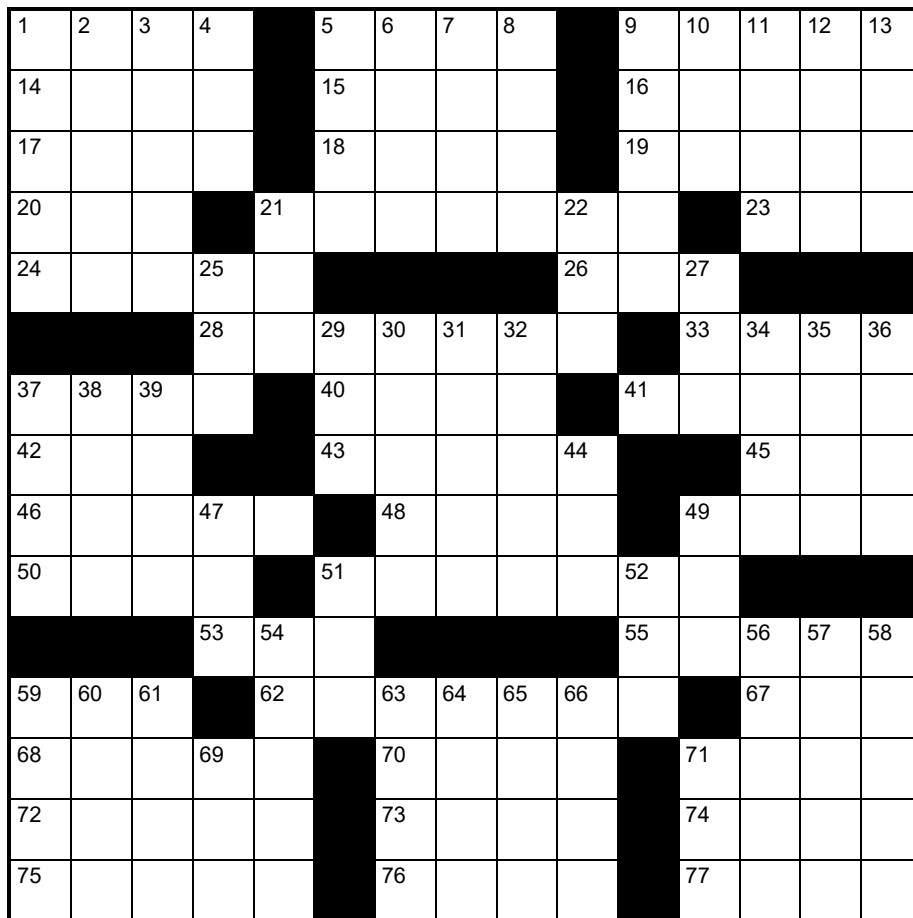
DFD biedt u zorgeloos woongenot en voordeel door:

- ✓ Expertise en zorg;
- ✓ Ook hypotheek voor militairen met een FPS fase-1 en -2 contract;
- ✓ Echt onafhankelijk en persoonlijk advies door de DFD-regioadviseur;
- ✓ Duidelijkheid en transparantie, u weet hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Maximale zekerheid, ook voor de toekomst;
- ✓ De optimale hypotheek met de scherpste tarieven.

DFD
maatwerk verzekerd

KRUISWOORDPUZZEL

© Persbelangen P1191

58 28 32 17 46 12 68 1 2 73 76

Horizontaal: 1 gedroogde halmen, 5 autopod, 9 gerookt spek, 14 grondsoort, 15 pauper, 16 engerling, 17 discipline, 18 eerbaar, 19 laster, 20 vreemde munt, 21 bacterie, 23 Wereld Natuur Fonds (afk.), 24 geschuurd rotan, 26 baardje, 28 aanvoerder, 33 eerste mens, 37 ontmand varken, 40 Europeaan, 41 zangspel, 42 meisjesnaam, 43 vleesgerecht, 45 bordspel, 46 graan, 48 demonstratie (afk.), 49 fiets (Eng.), 50 boerenbezit, 51 vistuig, 53 uitroep van afkeuring, 55 roeiboot, 59 het inmaken, 62 fout, 67 tweetal, 68 achting, 70 tuig, 71 plaats in Vlaanderen, 72 lijkzang, 73 iedere, 74 staat in de VS, 75 bol, 76 vergoeding, 77 namiddag.

Verticaal: 1 suf, 2 aarde, 3 argument, 4 familielid, 5 aap met vossenstaart, 6 foefje, 7 Arabische vorst, 8 vreemde munt, 9 ontplooiing, 10 voorzetsel, 11 bemanning, 12 verhittingstoestel, 13 bladader, 21 met uitzondering van (afk.), 22 koeienziekte, 25 gezichtsorgaan, 27 overdekking, 29 akkergronden bij een dorp, 30 garde, 31 armoedig, 32 landloper, 34 dunne overjas, 35 rijstbrandewijn, 36 larve, 37 kortaf en scherp, 38 traditie, 39 buitenbeentje, 44 boete, 47 spinrag, 49 bijzonder tijdelijk kader (afk.), 51 melkproduct, 52 boom, 54 aangezien, 56 staat in de VS, 57 feeks, 58 lichtdeeltje, 59 sein, 60 zoogdier, 61 smal bootje, 63 span, 64 alleenzang, 65 Indonesische winkel, 66 slotwoord, 69 stad in Brazilië, 71 Japans teken.

Oplossingen kunt u inzenden tot

5 mei

ACOM Journaal, Postbus 240, 3700 AE Zeist,
of per e-mail: info@acom.nl

De oplossing van de puzzel uit ACOM Journaal #03-26 luidt: Klompendans.

De winnaars: A. (Amanda) de Graaf en A.A.H. de Zwart
Ze krijgen elk een VVV-cadeaukaart ter waarde van € 25.

Proficiat!

Geslaagde twaalfde editie van de Nacht van de Militaire Muziek

De Nacht van de Militaire Muziek (NvdMM) 2026, bood ook dit jaar swingende maar ook ingetogen live muziek gecombineerd met theater- en filmspektakel. Dit alles in het Nationaal Militair Museum te Soest, te midden van tentoongestelde (hedendaagse) militaria.

Met zo'n 3.000 tevreden en geestdriftig reagerende bezoekers/liefhebbers, mag de organisatie ook voor wat deze 'Nacht' terugkijken op een geslaagd evenement. De twaalfde editie van de NvdMM voerde als thema 'Een nieuwe lente': "Een muzikaal signaal voor vrede, verbinding en veiligheid. Een frisse start, hoop en de belofte van een betere toekomst." Maar die nieuwe lente staat volgens de organisatie van de NvdMM ook symbool voor "de hernieuwde spirit van 75.000 defensiemedewerkers die tegenover dreigingen in deze wereld, werken aan vrede en veiligheid voor iedereen."

Van 'Feestband' tot Caribisch swingen en 'dampen'

Van de eerste tot de laatste noot was het voor de muziek- en spektakelliefhebber genieten geblazen. Daar stond het (virtuoze) vakmanschap maar ook het aanstekelijke plezier waarmee de professionals musiceerden, borg voor. Men kon zijn hart ophalen aan diverse genres en stijlen, van traditioneel tot eigentijds, van klassieke muziek, (traditionele) marsmuziek tot latin, jazz en soul, die op diverse podia ten gehore

werden gebracht. Wie gekomen was om de beentjes eens flink los te gooien werd op zijn/haar wenken bediend door 'Feestband' de Green Hornets met frontlady, zangeres PATRICIA (van Haastrecht). In een 'feestuitvoering' gestoken hits van Michael Jackson tot Snollebollekes, was de dansvloer telkens in een mum van tijd overbevolkt.

Wie meer plezier beleefde aan visueel spektakel kreeg waar voor zijn/haar geld met het optreden van de Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers die abseilend, voorzien van "andere gereedschappen dan de traditionele instrumenten", het podium opkwamen. Ook de Fanfare 'Bereden Wapens' had elders gewinkeld en het instrumentarium van een 'electric band' aangeschaft. Het Orkest Koninklijke Luchtvaart en het Orkest Koninklijke Marechaussee trakteerden op 'retro-concerten' waarbij geput werd uit het repertoire van 'old school'-kanonnen: Ray Charles en Tom Jones. Caribisch swingen en 'dampen' deed het met de Steelband van het Korps Mariniers, onderdeel van de Tamboers en Pijpers van het

Korps, die 'pan-versies' van calypso's en soca-hits op de (dans) mat legden.

Voor iedereen 'iets genietbaars'

De Nacht van de Militaire Muziek 2026 had voor iedereen 'iets genietbaars' in petto. Zowel de hardcore-liefhebbers van militaire (mars)muziek als de aficionado's van andere genres en stijlen werden riant bediend met een smaakvolle mix van muzikaliteit, discipline en creativiteit. De Nacht van de Militaire Muziek wordt sinds 2014/2015 jaarlijks georganiseerd door het Nationaal Militair Museum en de Staf Militaire Muziek van Defensie. Het evenement is inmiddels uitgegroeid tot een hogelijk gewaardeerd muzikaal visitekaartje van Defensie en het NMM.

Dominee Kees Jan Rodenburg opvolger HKP ds. Gert van der Ende

Nieuwe HKP volgt de beleidsroute uitgezet door zijn voorganger

Ds. Kees Jan Rodenburg is de nieuwe hoofdkrijgsmachtspredikant (HKP). In een overdrachtsplechtigheid in de Lutherse Kerk in Den Haag, nam hij op 22 februari II., de functie over van zijn voorganger dominee Gert van der Ende.

Na een ambtsperiode van 4 jaar, gaat Van der Ende met functioneel leeftijdsontslag. Zijn opvolger gaat verder op de door hem uitgezette beleidsroute: het voorbereiden van de geestelijke verzorging bij Defensie op een grootschalig conflict waarbij de krijgsmacht betrokken raakt. "Ik zie het als mijn

taak om de collega's waar nodig te ondersteunen", verduidelijkt de nieuw aangetreden HKP Kees Jan Rodenburg.

Dominee Rodenburg betreft, als het even kan, de kerken bij zijn werkzaamheden als geestelijk verzorger. Hij wijst erop dat

geestelijk verzorgers bij de krijgsmacht, 'gezonden' door de kerken (zendende instanties), "zoveel mogelijk meegaan met onze eenheden". Zij krijgen "aandacht, tijd en gebed. Met die ervaring kunnen we (vervolgends) de kerken stimuleren om een rol te spelen tijdens eventuele crises."

OVER DE SENIORENBIIJENKOMSTEN IN 2026 - BELANGRIJK

Geachte seniorenleden,

Ook in 2026 plannen wij weer seniorenbijeenkomsten. U bent van harte welkom. Elke maand zullen zoveel mogelijk data van de seniorenbijeenkomsten bekend worden gesteld in ACOM Journaal en op de website van de ACOM.

Uitnodigingen voor seniorenbijeenkomsten DIGITAAL wanneer dat kan.

De uitnodigingen voor de seniorenbijeenkomsten worden zoveel mogelijk digitaal verstuurd. De leden van wie wij geen e-mailadres hebben, krijgen de uitnodiging per post toegezonden.

U kunt de uitnodiging tot uiterlijk drie weken voor de bijeenkomst verwachten. Heeft u drie weken voor de bijeenkomst geen uitnodiging via de mail of per post van ons ontvangen, dan vragen wij u contact met ons op te nemen.

Deelname andere bijeenkomst mogelijk

U wordt op grond van uw postcode voor een seniorenbijeenkomst uitgenodigd. Als u aan een andere bijeenkomst op een andere datum wilt deelnemen, moet u uiterlijk vier weken voor de bijeenkomst van uw keuze contact met ons opnemen, zodat wij u een uitnodiging met aanmeldformulier kunnen sturen. De data van de seniorenbijeenkomsten vindt u in ACOM Journaal (hieronder) en op de website van de ACOM.

Aanmelding is verplicht

Ook in 2026 is aanmelding voor een bijeenkomst verplicht. Zo kunnen wij de deelnemers bereiken als dat nodig is.

Aanmelden kan: per mail, per post of telefonisch

U kunt zich aanmelden per mail; telefonisch; of per post. In de uitnodiging staat bij wie u zich kunt aanmelden. In de uitnodiging zal worden aangegeven welke gegevens wij van u nodig hebben bij de aanmelding. Dat kan verschillen per bijeenkomst.

Seniorenbijeenkomsten 2026

Dag	Datum	Plaats	Locatie
Di	14 april	Duitsland, Melle <i>Leden uit Duistland</i>	Hotel-Restaurant Bayrischer Hof, Bahnhofstraße 14, 49324 Melle, Duitsland
Wo	20 mei	Soesterberg*** <i>Leden regio Midden</i>	DuMoulinkazerne, Zeisterspoor 19, 3769 AP Soesterberg
Do	4 juni	Hoogerheide <i>Leden West-Brabant en Zeeland</i>	KMSL/Vliegbasis Woensdrecht, Multifunctionele ruimte (MFR), Kooiweg 40, 4631 SZ Hoogerheide
Wo	17 juni	Roermond	De Graasj, Knevelgraafstraat 21, 6041 GP Roermond (bij NS- en busstation) heeft eigen parkeerplaats
Do	8 okt	Rijen	Cultureel Centrum de Boodschap, Nassaulaan 62-64, 5121 BC Rijen
Do	15 okt	Eibergen*** <i>Leden regio Oost</i>	Kazerne Kamp Holterhoek, Zwillbroekseweg 46, 7152 CK Eibergen
Do	22 okt	Leeuwarden	Multifunctioneel centrum Camminghastins-Camminghaburen Lieuwenburg 2, 8925 CK
Do	29 okt	Havelte***	Echos Home, Johannes Postweg 5, 7973 JB Darp

De aanvangstijden van de bijeenkomsten worden in de uitnodigingen vermeld. Bijeenkomsten met *** zijn langere bijeenkomsten met een warme maaltijd.

Data volgen nog voor: Den Helder, Den Haag en Oirschot.

Leeftijdsontslag en later pensioen

Een voorlichtingsdag voor degenen die binnen een jaar met leeftijdsontslag gaan, organiseren wij als daar behoefte aan is. Datzelfde geldt ook voor degenen die in 2026 of 2027 hun pensioen-

leeftijd zullen bereiken.

Hebt u interesse, laat dat ons weten via de mail netty.van.ginkel@acom.nl onder vermelding van: voorlichting leeftijdsontslag of voorlichting pensioen, datum leeftijdsontslag/pensioen en graag uw contactgegevens, zodat wij contact met u op kunnen nemen.

Voor vragen over (en samenhangend met) leeftijdsontslag en pensioen kunt u natuurlijk altijd contact met ons opnemen.

Langdurig ziek? Laat het de ACOM weten!

Het komt wel eens voor dat (senior)leden of hun partner langdurig ziek zijn en dat uw bond daarvan pas na verloop van tijd op de hoogte wordt gesteld. Helaas heeft dat dan ook als gevolg dat wij pas heel laat onze belangstelling kunnen tonen.

Mede hierom verzoeken wij u om, mocht u (onverhoopt) hiermee geconfronteerd worden, onverwijld uw regiobestuur en/of het secretariaat van de bond in Zeist te informeren over (langdurige) ziektegevallen. Dat kan telefonisch: 030 - 202 03 20 of per e-mail: info@acom.nl

'RAUW': 'Wat je kiest in het donker, bepaalt wie je bent in het licht'

De autobiografie van luitenant-kolonel Franklin Kramer EMSD (Executive Master of Security and Defence) 'leest als een trein', populair gezegd. Confronterend, eerlijk, rechttoe rechtaan opgetekend, - kortom RAUW. Dat is dan ook de titel en ook de vlag die perfect de lading dekt.

Van 'straatschoffie' tot hoofdofficier EMSD, strategisch adviseur van de commandant Defensie Ondersteuningscommando (DOSCO). Een "verkeerd bezorgd pakketje" uit een blijf-van-mijn-lijfhuis, leerde als *skinhead*/vechtjas in 'De Schooten', de "harde en uitdagerende" wijk van Den Helder, te overleven en (later) te *dealen* en te functioneren in systemen die hij van jongs af aan niet vertrouwde.

Hoogsensitiviteit

De *skinhead* (toen al op 'legerkistjes', -kenmerkend onderdeel van de *skinhead*-uitmonstering) met de daarbij horende mentaliteit, gericht op kameraadschap, wordt gaandeweg zijn carrière bij Defensie, inlichtingenofficier

die geheime operaties leidt, - "in de schaduw" werkt. Als *'black ops-handler'* is hij actief in conflictgebieden (Macedonië, Bosnië, Irak, Afghanistan, Mali), waar in 'leven of dood'-situaties andere normen en (ongeschreven) regels gelden: 'Zij of wij!' Maar met name ook in die schemergebieden manifesteert zich nadrukkelijk het schoffie uit die "ruige" Helderse wijk, behept met een hypergevoelige, onzekere kant die uiteindelijk als 'hoogsensitiviteit' wordt 'gediagnosticeerd'.

Overste Kramer toont in zijn zonder opsmuk of verhullend taalgebruik geschreven boek hoe het dubbeltje vallen kan, - de rauwe realiteit achter het cliché, de keuze naar links of naar rechts op de T-kruising. "Wat je kiest in het donker, bepaalt wie je bent in het licht."

Reflexieve blik

De auteur behoudt in de beschrijving van alle chaotische ellende zijn reflexieve blik: de impact van dagelijks en bijna 'normaal' geworden geweld: hoe houdt een (militair) leider zich staande onder onmenselijke condities?

"RAUW"; schreef een recensent, "is een indrukwekkend, inspirerend en noodzakelijk boek. Voor liefhebbers van militaire verha-

len, voor lezers die zoeken naar veerkracht, én voor iedereen die gelooft dat het verleden je niet hoeft te breken maar juist kan vormen. Een verhaal dat onder de huid kruipt en daar nog even blijft zitten."

Collega-auteur en "trusted pre-reader" Victor Laurentius, becommentarieerde: "Terwijl Franklin nog in het schrijfproces zat, heb ik mogen meelezen en was al snel gegrepen door zijn vertelkwaliteiten. Hij weet je ook op emotioneel niveau mee te slepen in zijn verhaal. Het is dicht op de huid geschreven, waardoor de impact van zijn werk als inlichtingenofficier, o.a. in oorlogsgebieden zoals Afghanistan, navoelbaar is. Af en toe dacht ik: 'Wat leid ik eigenlijk een saai leven', alhoewel... door dit boek te lezen maak je het ook een beetje mee en realiseer je je wat de waarde is van goed getrainde, solide mensen, zeker als het erom spant."

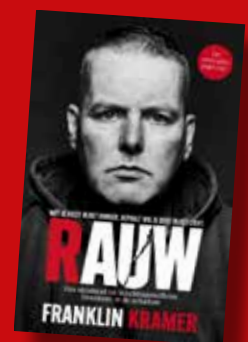
"(-) Tussen de regels door krijg je een indruk van het 'werken in de schaduw' en wat dat met iemand doet. (-) Door de subtiele *turning points* en de onderliggende frictie tussen het uitschakelen van gevoel versus hoogsensitiviteit kan je niet stoppen met lezen. Groot respect voor Franklin Kramer, wat een goed boek!"

Verloting

'Rauw', van Franklin Kramer, 276 p., €23.95, is een uitgave van Uitgeverij Kompas, Houten, Utrecht.

De ACOM mag drie exemplaren van dit boek, beschikbaar gesteld door de uitgever, verloten onder de leden.

Stuur een briefkaart of mail naar info@acom.nl. Vermeld daarbij uw naam, registratienummer en de titel van het boek. Reageren kan tot 5 mei.

Overledenen

Leeuwarden

Gijsbert Tijmen (Gijs) Kroon, 67 jaar, op 5 februari.
Correspondentieadres:
Swanneblomstrjitte 28, 9051 GA Stiens.

Nunspeet

Hubertine Marianne Willems-Voogd, 73 jaar, op 28 februari.
Correspondentieadres: Enkweg 53, 8071 BJ Nunspeet.

Biddinghuizen

Boudewijn Wouter Marie Arthur Bongaarts, 74 jaar, op 8 maart.
Correspondentieadres: De Sjees 14, 8256 EB Biddinghuizen.

Yerseke

Johan Pols, 65 jaar, op 15 maart.
Correspondentieadres: Grintweg 35, 4401 NC Yerseke.

Lidmaatschap

Onderstaande leden feliciteren wij met hun jubileumlidmaatschap bij de ACOM.

25 jaar lid

M. Huizinga (KAP) H.J.F. Navarro (AOO)
J.I.B.G. Sanders (KAP)
R.J.H.A. van Weerd (ELT).

40 jaar lid

P.F. van den Anker (ELTbd)
Z. van As (AOObd),
H.E. Austermann (AOObd)
T.M.J. van Beek (ELTbd)
W.P. Bos (SMbd)
J. de Haas (MAJbd),
F.W. van der Hek (SMbd)
T.T. Jaarsma (AOObd),
H.P. Koster (AOObd)
R. Kuijer (KAP),

B.J. Kuiper (SGT-1bd)
R. Pater (Burger),
Mw. M.G. van de Pol-Werkman,
H. Schepers (AOObd)
A. Verdult (KAPbd),
R.J.M. Verheul (AOObd)
T.G.J. Visser (SMbd),
P.H. van Wieren (SMbd).

60 jaar lid

H. Hondebrink (SMbd)
Mw. J. van Ingen-de Vries,
W. Looijenga (AOObd).

70 jaar lid

J. Terluin (AOObd).

Regiovoorzitters

Noord

F.T.C. Voogt
A.S. Talmaplein 14
8802 RW Franeker
Mobiel: 06-29023099

Oost

W.A.C.J. van Hoof
Kruiskamplaan 7
7152 GA Eibergen
Telefoon: 06-20452774

Midden

J.B. Kemper
Ronhaarstraat 37
3815 MA Amersfoort
Mobiel: 06-51171758

West

M. Bal
Dienst: 06-51262613

Zuid

H. Boven
Gewantmakerstraat 27
6043 SZ Roermond
Mobiel: 06-54207524

ACOM
DE BOND VAN DEFENSIEPERSONEEL

**JOUW BELANG,
ONS WERK! JUIST NU!**

**SAMEN STERK!
JUIST NU!**

**HAAL JE MATEN ERBIJ.
MAAK ZE LID!**

ACOM
DE BOND VAN DEFENSIEPERSONEEL

JOUW BELANG, ONS WERK!

WORD LID

LEDEN WERVEN LEDEN

**MAAK IEMAND LID EN KRIJG
ALLEBEI EEN CADEAU!**
BIJVOORBEELD EEN VVV-CADEAU KAART

Hulp nodig? info@acom.nl | 030-2020320

**HAAL JE MATEN
ERBIJ, MAAK
ZE LID!**

AANMELDEN VOOR VERZEKERINGEN BIJ UITZENDING

Al enige jaren kunnen ACOM-leden zich bij de ACOM aanmelden voor de gratis aanvullende Reis- en Ongevallenverzekering bij uitzending. Zij kunnen daarvoor bellen met telefoonnummer: 030-2020320. Samen met u wordt dan bekeken of deze verzekering ook op u van toepassing is.

HET ACOM-UITZENDCERTIFICAAT EN DFD-UITZENDCHECK

Als lid van de ACOM krijgt u voor de duur van uw uitzending een gratis ongevallendeckking. Voorwaarde is dat u uw uitzending meldt. Dit doet u door uw uitzendcertificaat aan te vragen!

Het ACOM Uitzendcertificaat biedt de volgende dekking:

- € 2.500,- bij overlijden als gevolg van een ongeval;
 - € 5.000,- in geval van algehele blijvende invaliditeit door een ongeval;
- In geval van gedeeltelijke blijvende invaliditeit door een ongeval een evenredig percentage van € 5.000,-.

DFD-Uitzendcheck

Bieden uw huidige verzekeringen de gewenste dekking, ook bij een uitzending? U wilt dat uw zaken goed geregeld zijn. Als lid van de ACOM kunt u gebruik maken van de DFD-uitzendcheck. Bij de check worden uw verzekeringen gecontroleerd en ontvangt u advies. Zo bent u goed voorbereid en hebben u, uw partner of andere gezinsleden er geen omkijken meer naar. De uitzendcheck is vrijblijvend en er zijn geen kosten aan verbonden.

Waar vraagt u uw uitzendcertificaat en uitzendcheck aan?

- Ga voor het aanvragen van uw uitzendcertificaat en uitzendcheck naar url: <https://dfd.nl/uitzendcertificaat-acom/> of,
- Bel met 040 20 73 100 (kies 4) of,
- Stuur een e-mail naar info@acom.nl o.v.v. 'Ik word uitgezonden'. Geef hierin uw persoons- en postgegevens, naam uitzending, vertrek- en terugkeerdatum van uw uitzending.

Informatie over dekking en dekkingsvoorwaarden

Chubb European Group SE (Chubb)
DFD treedt op als uw aanspreekpunt; zal u verder informeren en het bewijs van dekking toesturen. Bewaar dit goed!

Goed verzekerd

Heeft u behoefte aan hogere verzekerde bedragen? Wenst u ook andere risico's, zoals repatriëring of schade aan uw privéspullen te verzekeren? Het DFD MaatwerkPakket in combinatie met het DFD-abonnement biedt de oplossing.
Voor meer informatie bel met DFD of bezoek www.dfd.nl.

Plaatsing in de West

Ook voor een plaatsing in de West kunt u het ACOM-uitzendcertificaat en de DFD-uitzendcheck aanvragen

DIENSTVERLENING ACOM

Bezoekadres: Johannes Postlaan 2a, Zeist.

Postadres: Postbus 240, 3700 AE Zeist

Voor alle onderstaande diensten is het ACOM Secretariaat te bereiken van maandag tot en met donderdag van 08.30-12.30 en 13.00-14.30 onder

T: 030-2020320

E: info@acom.nl

W: acom.nl, acom-carib.nl

Buiten kantooruren kunt u een boodschap inspreken. U wordt de eerstvolgende werkdag teruggebeld.

Afdeling Georganiseerd Overleg, Medezeggenschap en Beleidsvorming:

Algemeen coördinator: J. Kropf
Medezeggenschap: N. van Ginkel

Afdeling Juridische Ondersteuning:

De afdeling is van maandag t/m donderdag, van 08.30-12.30 en 13.00-14.30 bereikbaar. Via de e-mail, info@acom.nl, en het contactformulier op onze website www.acom.nl zijn wij 24 uur per dag bereikbaar.

Telefonisch spreekuur senioren: elke dinsdag en donderdag van 10.30 uur - 12.30 uur.

COLOFON

ACOM Journaal is een uitgave van de ACOM de Bond van Defensiepersoneel en wordt uitgegeven door en onder verantwoordelijkheid van het Bondsbestuur. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren of te redigeren. Overname van artikelen of delen daarvan is uitsluitend toegestaan na toestemming van het Bondsbestuur.

Hoofdredacteur:

J. Kropf

Redactie:

H. Biervliet
S. Hop
J. van der Hulst
R. van Santvoord

Postadres:

Postbus 240, 3700 AE Zeist
T: 030-2020320
E: info@acom.nl
W: acom.nl, acom-carib.nl

Foto's:

Mediacentrum Defensie,
ACOM Audiovisueel Archief

Vormgeving & Druk:

WS Media Groep
Waardenburg
www.wsmediagroep.nl

Advertentie acquisitie

H. Biervliet
Postbus 240, 3700 AE Zeist
T: 06 51 21 82 60

De Algemeen Christelijke Organisatie van Militairen (ACOM) is aangesloten bij de Christelijke Centrale van Overheids- en Onderwijspersoneel (CCOOP), de Europese Federatie van het Overheidspersoneel (EUROFEDOP) en de Stichting Werknemers- en vrijwilligersbelangen Vrede en Veiligheid (SWVV).

Algemeen Secretariaat, Ledenadministratie:

Algemeen Secretaris: S. Hop

Adviseur Ethische Aangelegenheden:

Prof. dr. E. Sengers

Pastoraal Team:

Aalmoezenier T. van der Woude
Krijgsmachtpredikant D-J. Bierenbroodspot
Rabbin D. Sebbag
Pandit K. Bisseswar

Vertrouwenspersonen:

M. Bal
J. Talman-Klijnsma

Ontdek ACOM VoordeelWinkel en alle exclusieve voordelen

In samenwerking met Vip District bieden wij jou toegang tot een savings platform. Je vindt hier exclusieve Vip Deals op computer&elektronica, hotels&reizen, kleding&beauty, huis&tuin, tickets voor dierentuinen, wellness, bioscoop en meer!

dyson

NELSON

SONY

bol.

Hoe werkt het?

Ga naar ACOM VoordeelWinkel

Klik op de knop 'activeer account'

Voltooi je registratie

Maak eenvoudig een persoonlijk account aan en vraag hiervoor een activatiecode op bij de ACOM

Geniet van alle voordelen!

Download de Vip District App of login via je browser

Boot assurantie adviseurs

Zeker en veilig in verzekeringen

Bij Boot assurantie adviseurs weten we uit de eerste hand hoe toegewijd onze militairen zijn. Daarom hebben wij speciaal voor militairen, ACOM-leden, exclusieve hypotheekaanbiedingen.

Kies voor een van onze exclusieve ACOM-hypotheken en krijg standaard toe:

1. Flexibele Voorwaarden:

We begrijpen dat het leven in het leger onvoorspelbaar kan zijn. Daarom bieden we flexibele voorwaarden die aansluiten bij uw unieke situatie.

2. Concurrerende Tarieven:

Concurrerende rentetarieven die zijn afgestemd op militairen, waardoor u geld kunt besparen over de looptijd van uw hypotheek.

3. Deskundig Advies:

Onze hypotheekexperts hebben ruime ervaring met militaire klanten. Ze begrijpen dan ook om welke specifieke behoeften en uitdagingen het gaat.

4. Snelle Verwerking:

We werken gericht op een snelle en efficiënte hypotheekverwerking. Voor u geen hoofdbrekers en u kunt zich concentreren op wat echt belangrijk is.

Neem vandaag nog contact op met ons om meer te weten te komen over onze speciale hypotheekaanbieding voor militairen. Uw droomhuis is dichterbij dan u denkt. Boot assurantie adviseurs zijn er om u te helpen uw dromen waar te maken!

Boot assurantie adviseurs BV
Zeker en veilig in verzekeringen

 (0162) 45 48 25

 (0162) 43 41 71

 info@boot-verzekeringen.nl

 www.boot-verzekeringen.nl